

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSEI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Mitridatesz példája.

Budapest, február 18.

(K.) Az egyetemi tanárok úgy jártak, mint a hallgatóik. Véletlenül olyan bizottság elé kerültek, melyre nem készültek s gróf Tisza István úgy elbukatta őket, mint Pikler a Charada vagy Charada a Pikler hallgatóit. Sebaj, tanár urak! A másik bizottságnál majd szerencsésebbek lesznek, mert hiszen csak önök nem tudják, amit a növendékeik már régen tudnak, hogy némiképpen minden vizsga szerencse dolga. S ha gróf Tisza Istvánnak nem is feleltek meg, azért akadnak még igen okos és meglehetősen kényes igényű uri emberek, akik tisztelettel fognak kalapot emelni az önök készülsége előtt. Sőt az sincsen kizárva, hogy más alkalommal, ha jobb hangulatban lesz, gróf Tisza István sem bukattja el önöket másodszor. Ezért hát nem kell kétségbeesni. Az önök hallgatói sem szoktak kétségbeesni, hiszen van bizottság, hála Istennek elég, s nem kerül az ember mindig a legszigorubb bizottság elé.

Komolyan szólván, az egyetemi tanárok és egyetemi hallgatók védelmét nem tartjuk olyan égetően sürgősnek. És nekik sem kell gédába állniuk, hogy védekezzenek. Nyilván gróf Tisza István sem gondolta úgy, hogy ki kell nyomban üríteni a magyar kultúra épületének azt a szárnyát, melyet tudományos egyetemnek nevezünk, mert az lakhatatlan és bedőléssel fenyeget. Az a tanári kar és az a hallgató-sereg még nem a legutolsó s a magyar egyetemen még lehet segíteni. Egy kis rendszerváltoztatás mellett, mely a hallgatást is, a vizsgákat is jobban szabályozza, az egyetem megfelelhet a reménynek és várakozásnak, mely hozzáfűződik s akkor senkinek sem lesz rá joga és oka, hogy gróf Tisza

István példájára pálcát törjön az egyetem fölött. De a rendszert, azt igenis jó lesz hamarosan megváltoztatni. Mert amilyen kép-telen állapot, hogy a vizsgákon a pedellus legyen a legjobb protektor, mert ő esetleg korrigálhat is a szerencsén s a kedvesebbik bizottsághoz vezérelheti az egyetemi hallgatót, olyan bolond berendezés az is, hogy a tanároknak akkor legyen először szerencsájük a tisztelt diákhöz, mikor megbuktatják. Arról mindenesetre érdemes beszélni, hogy a tanár uraknak ne legyen kellemes, a hallgatóknak pedig kellemetlen mellékfoglalkozás az egyetemen való foglalatosság. Ha egyetem, hát legyen az és ne véletlen találkozhelye tanároknak és tanítványoknak. S ha ma ebben a tekintetben fér is szó az egyetemhez, de ezen lehet segíteni. S nyilván a kormány fog is segíteni.

Fontosabb volt gróf Tisza István vád-beszédében az a panasz, hogy a magyar tudomány egyetlen kultura forrásából táplálkozik s még azt sem olvasszja magába. Fontosabb ez a panasz, mert igaz és mert veszedelmet rejt magában a nemzetre nézve. Mikor azt mondjuk, hogy veszedelmet rejt magában, nem azért mondjuk, mert az a predomináló kulturaforrás éppen a német. Ha a gall kultura volna vagy az angol, de *kizárólag csak az volna*: a veszedelem semmivel sem volna kisebb. A kizárólagosságban van ugyanis a veszedelem, nem a németségben. Az olyan kis nemzet, mint a magyar, az életfenn-tartás ösztönével volna ráutalva, hogy a saját nemzeti egyéniségéből növelje, fejlessze kulturáját s ha már rászorul az idegen nemzetek kulturájának tápláló erejére, akkor bölcsen és előrelátással éljen vele. Azt szeretném mondani, hogy a kis magyar nemzetnek tanulnia kellene Mitridatesz királytól, akinek megjósolták, hogy valamikor idegen

rabságba kerül, ahol majd meg akarják mérgezni. És mit tett Mitridatesz? Naponta vitt egy kis adag mérget, mindig másfélét és mindig többet, míg egészen megszokta. Mikor aztán csakugyan idegen rabságba került és meg akarták mérgezni: — *semmiféle mérget sem fogott rajta*. Megszokott táplálék, vagy legalább is orvossága volt az neki mind. A magyar nemzet is, melyet a maga kicsiségében és elszigeteltségében végig a histórián csak veszedelmek fenyegettek, akkor cselekszik okosan, ha minden idegen kulturaforrásból merit. Mindegyiket megszokja s így mindegyikkel szemben immunissá lesz. Orvosságnak kell használnia az idegen kulturát és használnia kell mind, ami használható: akkor a magyar kultura egyrészt erősebb lesz önmagában, másrészt immunis lesz az idegen kulturában rejtőző méreggel szemben. De ha meg sem akar ismerkedni az idegen nemzetek kulturájával, hanem megmarad az elsőnél, melyet megismert s azt émszertelenül nyeli el, mint strucc a kavicsokat: akkor jól sem lakik, meg sem erősödik, csak betegre terheli a gyomrát.

Ebben van igaza gróf Tisza Istvánnak, ebben kellene szavát megszivlelnie azoknak a magyar tudósoknak, akiket talán kár is volt — ha csinyján is — akkor megbántani, mikor az eddiginél nagyobb és szentebb kötelességek elvállalására akarta őket rávenni. Mert kétségtelen, hogy az újabb kulturaforrások nyitása ezekre a megcsipkedett tudós tanárookra s a jövőben viszont az ugyancsak megcsipkedett tanítványokra vár. Bizonyosak vagyunk benne, hogy gróf Tisza István nem akarta őket bántani s ha igen, szeretetből tette: de valahogy mégis jobb lett volna, ha ezt a fontos nemzeti problémát legalább ezuttal különválasztja minden egyébtől, ami érzékenyebb lelkekből okkal vagy ok nélkül keserűséget vált-

T A R C A.

Vizsik a kis kocsit.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Lőrinczy György.*

Bölcső talán már nincs is a világon. Pedig azelőtt, hajdan, a ház legszebb ékessége volt az, ami ott rengett-ringott a kandalló mellett s anyai szeretet virrasztott és édes dajkadalok zendültek fölötte, dicsőségére annak, aki a bölcsőbeli álmodat kormányozza. A bölcsőből, ha kikerült a gyerek, ott maradt az azért a szobában, várni az új jövevényt... De ma már másképpen van. Selyem ernyős, rugókon gördülő kocsiban álmódja a gyerek az első álmait, a kandalló is kipusztult és a dajkadalokat lassanként végképpen elfelejtjük. Nem esoda hát, ha olyan nagy lejtőre kerül, hogy mit csináljunk a kis kocsival, most, amikor már Szaboles is, a legkisebbik, kicseperedett belőle. Hiszen igaz: Mikulás hozott helyette parádés, déleeg fa-paripát, piros nyergel, szattányból való bőr-kantárral, dehát az mind csak nappalra való, a tollforgós huszársákkal együtt. Aludni, álmodni, a paripa hátán nem lehet. Mit csináljunk hát a gyerekkocsival?

Maresuka, persze, nem szavaz. Az ilyen nagy leányt már, ki tudja, hol jár az esze. Bandi azt javasolja, hogy adjuk el a kocsit az ószeresnek és az árát tegyük be a takarékpénztárba Szabolesnak. De erre meg Böske sirva fakad, mert ő is abban a kocsiban álmodott valaha s tiltakozik, hogy a kis kocsi nem az ószeresnek való. Tán igeza is van.

— No már pörpatvar lesz belőle, látom, — szól a vitába türelmetlenül az asszony.
— Miért lenne? Föl kell vitetni a padlásra, punktum.

A gyerekek nagy szemeket meresztenek, sőt az asszony is gyanakodva néz rá.

— A padlásra? Háromszor vitettük már föl, háromszor kellett lehozni megint...

Erre aztán elgondolkoznak valamennyien. Csak Szaboles, akit pedig legjobban érdekel a dolog, oda sem néz. Réz-cifrás huszársákkal a fején, büszkén sarkantuzza a paripáját és az ostaróval nagyot suhint.

— Csika ne! Gyí te, Tündér, gyí!...

S vágat, mint a szélvész, képeletben bizonyosan Bergengócia felé. Valamelyik testvérkéje odasomfordál hozzá s homlokon csokolja, aztán a fülébe sugja:

— Kis fiu! Vizsik a kis kocsit, vizsik! Föl, föl, messze, Padlás-országba!

De a kis fiu hallani sem akér róla. Kővér arcoskájja kipirul, mialatt a hintázó fa-paripáját sarkantuzza.

— Csika ne! Gyí te, Tündér, gyí!...

Talán mégis megnyugosznak hát békességben. De azért nem megy az olyan könnyen. Mert ha kocsi formája van is, mégis csak bölcső a bölcső. Akármicsoda butort vizsik is ki a szobából, egyiknek a helye sem marad olyan nagyon üres, mint a bölcső. Hát előbb ki kell azt okoskodni, hogy mit teszünk majd a helyére. Kis ágyat, persze. De hová? A bölcső elfér akármelyik sarokban, de már a kis ágy-nak hely kell. Aztán a bölcsőbeli ember csak gyerekszámba megy, olyan, mintha ott sem volna, de egy ágygal több: az már valami. Egy emberrel több a hálószobában, ami pedig nem lesz attól nagyobb semmivel sem. S a kérdést megint csak nekem kell eldöntennem.

— Nem lehet másképpen, Bandi költőzköd-jék át hozzám a másik szobába, ágyastól, mindenesztől. S annak a helyére új ágyat kell tenni Szabolesnak. A kis kocsit meg föl a padlásra.

Az asszonynak még más aggodalma is van. Mert babonás, amit nem is csodálok.

— Most mindjárt? Este?

— Hát persze, hogy most. Miért ne?

De ez ellen már közösen tiltakoznak.

— Nem, nem. Este nem jó a szobából kivinni semmit. Utána megy valaki, örökre...

A másik meg szepegeve kérélt:

— Csak meg ezt az egy éjszakát hadd töltsé itt velünk! A kis fiu is jobban alszik benne bizonyosan.

S végre is engednem kell a negyvennyolcól.

— Jól van hát, maradjon még az éjjel. De reggel aztán egy szó se legyen róla, föl kell vinni. Szójkék az ágyba az a kis Rontó Pál!

Rontó Pál impozáns nevére a gyereknép megélededik. Böske, Bandi hosszukat pislog, míg Maresu elustogja nekik a rendes estéli mesét Aranyos Erzsikéről, Többsincs királyfiról. Azon aztán lassacskán elszenderednek. Már csak Böske sóhajtat félálmosan:

— Vizsik a kis kocsit... vizsik... reggel...

Azután elhallgat ő is, a fészék álomba merül. Láthatatlan angyalok szárnya subogása hallatszik a félhomályban, amint körülropdósít az álmodó gyermeklelküket. Az egyik sóhajt, a másik folkaeg, a harmadik nyugtalanul hánykódik, mintha az aranyfán csüggő aranyalma után kapaskodnék, amit kicsi kezével el nem érhet. Máskor óraszámra elhallgatnak az asszonnyal a szomszéd szobából az álmodásukat s tündőve találgatjuk: melyiknek hol jár a lelke, Angyalország álomvilágának melyik tájékán. De most minduntalan visszatér és odatapad a lelkünk a kis kocsihoz, amit már háromszor vittek föl a padlásra és háromszor hoztak le onnan megint. Az asszony nagyot sóhajt.

— Mennyi boldog órát töltöttem mellette!

— Es mennyi szomorút!

hat ki. Aki generális, nem a csata előtt sorolja fel a legénység hibáit, megvan annak is az ideje. De a csata előtt méz van a generális szájában és tűz a szavában. Lelket önt a seregbe, nemhogy kilopja belőle a lelket. Mert most nagyobb dolgok vannak kockán, mint a rend és fegyelem, ami nem kicsi jelentőségű ugyan, de vagy korábban kellett volna róla tenni, vagy később is ráér. S ha már gróf Tisza István ugyanakkor, midőn a legsürgősebb nemzeti feladatra figyelemzeteti a magyar tudósokat, a hibáikról is tükröt mutat nekik: szeretnők, ha a tudósok nem látnak meg a kellemetlen, bár igazságos tükröt, hanem meglátnak azt a szent célt, melyet ugyancsak gróf Tisza István mutat nekik. A cél az értékesebb, nem a tükrör. Vágják földhöz a tükröt s a cél érdekében emléjék fel a zászlót: — így válaszolnak legszebben az öreg magyar tudósok a fiatal magyar politikusnak...

BELFÖLD.

A marosvásárhelyi választás. A képviselőház kilencedik bíráló bizottsága Szivák Imre elnöklésével ma ülést tartott. Az elnök előadta, hogy a Ház sorsuzás utján további eljárásra a bizottságnak adta ki *Bedőházy* János, Marosvásárhely második választókerületében megválasztott képviselőnek az igazolási állandó bizottság által hiányosnak talált és kifogásolt megbízólevelét és felhívta a bizottság tagjait az ügy előadójának a megválasztására. A bizottság *Meskó* László függetlenségi párti bizottsági tagot választotta meg előadónak. Elhatározta továbbá, hogy február március 9-ikét, vagyis azt az időpontot, ameddig a házszabályok értelmében a választás érvényessége ellen kérvény adható be s ez időpontnak eltelté után a fennfőlgő ügyet érdemleges elintézés alá fogja venni.

Magyar szó a templomban. *Balassa-Gyarmatról* táviratozzák: a balassa-gyarmati ágostai hitvallású evangélikus egyház ma délelőtt 11 órakor tartotta közgyűlését, melyen *Baltik* Frigyes püspök és *Sztranyovszky* Géza kir. közigazgató elnökök. A presbiterium azt indítványozta, hogy minden második vasárnap kizárólag magyar istentisztelet tartassék. Miután senkiesem szólt fel, *Sztranyovszky* elnök az indítványt egyhangú határozattal emelte. Ekkor azután a tót parasztok, akik mind tudnak magyarul, zajongani kezdtek és vezetőjük, *Simon Pál* tiltakozott a határozat

— Az is édes volt. Tele aggodalommal, de tele reménységgel is.

— Emlékszel: mikor Bóskét lestük benne? — Négy hónapos korában. Mikor legelső mosolygott, ugy-e?...

— Igen. Mag mikor Szaboles csöngetett a fecskéknek? Versenyt a templom harangjával?... Az éjjel is szüntelen ez forog a fejünkben. Álomország tünderei vállra emelik a kis kocsit és viszik a padlásra, vagy még magasabbra. Mi meg föl-fölrádjára szállunk utána: nem maradt-e benne 6 is, Szaboles, vagy valamelyik másik, akármelyik a négy közül. Mert azt nem бооsátjuk, nem, nem, egyiket sem... Viszik a kis kocsit...

Reggel aztán alig várjuk, hogy az álmok elröpüljenek. Az első napugárban vidáman köszöntjük az életet, a valóságot. A hajnali sürgős-forgással megkezdődik az új rendezkedés. Szaboles már pattog az ostaróval és a kis kocsióbil szedik kifelé a csipkés vánkost, a himzett takarót, mindent, mindent, a mi a bölcsőbeli álomhoz való.

Üres már, ime, a kis kocsit, emelik az ajtón kifelé. De a kis fiu észreveszi. Mintha parányi gyereklelkével megérezné, hogy elvesznek tőle valamit, ami az övé s amit nem adnak vissza többé soha... Előbb bámészan mereszti a szemét az anyjára, aztán odafut a kocsihoz, majd két kis kezével belékapaszkodik. Le kell azt tenni okvetlenül, addig rangatja.

— Nem, nem! Nem adom oda a kis kocsiomat! Nagy küzködéssel fölmászik rá s kímélve, kutatva tekint belé köröskörül. A kis kocsit csak állt ott előtte némán, mozdulatlanul, üresen s a gyerek pincy ajka pityergésre húzódik. Eltört a mése, már sirva fakad. Ha ilyen vén ember nem volnék, nem szegyenlenék vele sirni magam is; siratni a csipkés párnát, a himzett takarót, az aranyvirágos gyermekálmokat... A mikkel együtt viszik, viszik a kis kocsi kifelé a házból, a lelkünkbeli; viszik negyedszer, utóljára.

ellen. Az elnök ragaszkodott a kimondott határozathoz, mire a tótok újra lármáztak és elhagyták az ülést.

A harcias Samassa.

Budapest, február 18.

Samassa József egri érsek a nagybőjt kezdetének alkalmából pásztorlevelet tett közzé, amelyről előreláthatólag többen fognak beszélni, mint a bőjt pásztorlevelekről szoktak. Az ékeztollu egyházfejedelem minden nyilvános megszólalása érdekes és rendesen ad anyagot az elmélkedésre. Ezen a pásztorlevelén pedig ugyancsak el fognak tűnődni azok, akik *Samassa* József érseknek felvilágosított, nemes toleranciától áthatott egyéniségét eddigi szerepléséből ismerik. Ebben a mostani pásztorlevelében van egy és más, amit bajos összhangzásba hozni az egri érseknek eddig ismert beszédeivel, írásaival és magatartásával. Szeretnők, ha meggyőzne bennünket valaki arról, hogy tévesen értelmezzük a pásztorlevelének azokat a passzusait, amelyek például az egyházi és az állambatalomnak egymáshoz való viszonyáról szólnak s amelyek veszedelmes hasonlítások ahhoz, amit erre nézve ultramontan részről hirdetnek. És szeretnők, ha csak floskulonak nézhetnők azokat a meleg, védő és dicsőítő szavakat, amelyekkel a főpásztor prófétasába veszi „a vallás és igazság bátor védelmében kitűnő világi férfiakat”, akiket ultramontan, jesszuita elnevezéssel gunyolnak az egyház „hajthatatlan” igazságának férfias védelméért. Mintha csak egyenesen gróf *Zichy* Nándornak és a néppárt többi parlamenti kolompainának apológiája volna.

Más helyen meg a szerzetesrendek üldözéséről beszél a pásztorlevél. Ami egyenesen érthetetlen. Igaz ugyanis, hogy a szerzetesrendek kitiltására készülnek — *Franciaországban*. De mi köze ehhez egy magyar egyházfejedelmnek? Hiszen *nának* — jól tudja az érsek ur — egyetlen szerzetesnek sem görbülhet meg a hajaszála sem és sem az államnak, sem más hatóságoknak, sem egyéneknek egy tiltakozó szava nincs az ellen, hogy igen agilis szerzetesrendek nemesek fészket raknak ott is, ahol régen nem volt ottthonuk, hanem évek óta, nagy óvatossággal, suttogásban jelentékeny ingatlan vagyont szereznek. Ki beszélhet itt joggal a szerzetesek üldözéséről? *Samassa* József egri érsek mégis erről beszél és beszél az egyház ellen folyó harcról, szabadkőművesi, alattomos, tekervényes cselszövevről, mely sokakat megejt és a kezébe kerített uralmat „Isten házának leigázására fordítja.”

Nem habozunk megvallani, hogy az egri érseknek ez a pásztorlevele erősen gonolkozóba ejtett bennünket. Emlékszünk azokra a fenkelt, magasztos igékre, amelyekkel *Samassa* József a szenvedélyeket csillapította, a tulhajtásokat ostarozta, a békét, a szeretetet hirdette, a haza javát mindenek fölé helyezvén. Minő más hang ez, minő szokatlan beszéd ez onnan, az ősi rezidenciából, amely sohasem volt vára a harcoló egyháznak! Micsoda erős változások történhettek azóta, hogy a legutolsó békeszózat kiröppent onnan? A mi tudunkkal körös-körül, széles ez országban semmi sem változott. A rezidenciában történhetett csak változás, amit őszintén fájlanánk. És épp oly őszintén óhajtanók, hogy tévedtünk legyen a főpásztori levél értelmezésében. Sokkal kisebb baj volna ez, mint hogyha nem mi tévedtünk volna.

Samassa József pásztorlevelének főbb részeit ezek:

Az apostol által megjövendölt nehéz idők szakadtak reánk valóban. Mert ma is elfordulva a hit igazságaiól, inkább kívánságaink tetsző mestereket keresnek; s a fülek ama viselkedése: azt hallani csak, ami óhajunknak, vágyainknak megfelel odáig ragadta már az embereket, hogy előttük majdnem egyedül azon tan bir csak érvényesül, mely minden jognak forrását az állami hatalomba helyezi s ennek mindenhatósága alá veti magát az egyházat. Ebből kifolyólag vitatják, hogy az egyház az államban csak mint valamelyes egyesület létezik, melynek tehát egyéb jogai azokon kívül nincsenek mint amelyeket az állami hatalom engedélyéből, vagy átruházásból bir. Mily távol áll pedig ez az igazságtól, mindenkinek be kell látnia.

A hit ugyanis azt tanítja s az emberi ész kimutatja, hogy kettes létrend van s két rendbeli hatalom kell megkülönböztetni a földön; az egyik a természet rendjéből való s a társadalom nyugalmának, a világi ügyeknek gondozására hivatott; s a másik, amelynek eredete természetfölötti, Krisztus egyháza, a lelkek békéjének s örök üdvének munkáására istenileg megalapítva, amely országok határai által nem korlátozva, semmiféle földi hatalomnak alávetve ne legyen s hatalmát jogaikt mint valódi, önmagában bevégzett társaság, az emberiség üdvére világszerte szabadon érvényesítse.

Am az ukori jogelvek hirdetői a jogkörök illetően elkülönítésén meg nem nyugszanak, akik saját hatáskörük korlátairól megelégedve, tartózkodás nélkül dicsapnak a vallásügyek terére, ezekre vonatkozólag törvényeket hoznak, legkisebb kételyt sem érezve az iránt, hogy e neml parancsok s tilalmak az illetékeség belől hiányánál fogva önmagukban semmiek.

Elkövetnek ezenkívül mindent az egyház hatalmának gyöngyítésére, tekiatolyének, méltóságának alá-

szállítására. S innét van, hogy míg egyfelől a nem katólikus felekezeteknek kedvesnek: gyűlölködő haragot forralnak a szerzetes-rendek ellen, a katólikus tanúgy apólsára alapított intézetek ellen, minden rangu, még a legmagasabb méltóságban is álló egyháziak ellen s a vallás és igazság bátor védelmében kitűnő világi férfiak ellen, kiket heveskedő tulbuzalomról, tulhajtott katólikusságról vádolnak, ultramontan, jesszuita elnevezéssel gunyolnak azért, mert férfisan szembeszállnak azok támogatásával, kik a hajthatatlan igazságot a haladó tudomány hamis címén hatalomba hozott ujszerű nézetekhez s a jelenkori állítólagos haladás önkényes szólamainhoz áthajlítani, átsimitani akarják. Mig az egyenlőség, a hazaszeretet szines ürtügye alatt a nem katólikus intézeteknek s egyéneknek bőséges támogatást juttatnak: a katólikus egyház üdvös hatásának megbénítására mindent kidöndölnek s megeseleksenek. Ezenfelül mig szabadjára engedik a szót, az írást, mely az egyház, ennek intézményeire s hűségére fiai ellen fordulva vádaskodik, gyaláz, ragalmaz; mig e szabadosságának maguk tápot adnak, dédelgetik, bátorítják azt s egyidejűleg az államérek védelmének ürtügye alatt a megtorlásban tulvátosak azok irányában, kik kiméleteznek s nem ritkán erőszakosak olyanokkal szemben, kik az igazság szolgáltatásban ellentelk irataira jóirányu iratokkal s ily iratok terjesztésével felelnek: ám masrészt a büntetés egész szigorával sujtanak le emezekre, ha a mérséklet határát csak legkevésbé is túllépni látszanak. Ez pedig az igazság teljes kiforgatása.

Azonban, bár a világ fiai okosabbak a viláosság fiaiánál, álnokságuk s erőszakosságuk talán kisebb sikert érne el, ha éppen maguk a katólikusok közt szövetségeket nem találnak. Amde ilyenek azok akik velők azonos elvekkel eltelve, az egyház iránt mutatott tiszteletük, szeretetük s megvédése iránti látszólagos készségük mellett, tulajdonképpen az egyház tanítását szellemét a maga vajóbból kiforgatják s akik különböző érzelüktől szerint vagy az állami hatalom vagy az államszabadság állítólagos jogai fölszítanak: a vizályok okainak elhárítására, az ukori társadalmi haladásnak az evangéliummal kiegyeztetésére, a közrend és nyugalom helyreállítására ezt az eljárást tartva legelőszorúbbnak; mintha nem volna megírva: „senki két urnak nem szolgálhat.”

Elengedhetlenül szükséges azért, hogy mindazok, kik az egyház tanainak, jogainak, ezek szabad gyakorlásának megvédését leadatukká tették, ha tán még azok némelyikének támogatását nélkülözniök is, kiknek e támogatás első sorban kötelességük volna, a nyilvános élet minden terén, az ország alkotmánya által nyújtott eszközök és módok felhasználásával közös akaratul, tulvetve járjanak el; szabad vitatást engedő kérdésekben egybékint a véleményszabadságot megvén. Mert a katólikusok egyetértő, megbontathatlan összetartásának szükségése nem volt nagyobb soha, mint ma, midőn a kereszténység ellenségei egyesült erővel törnek mindenfelől az egyházra.

Egyesült erővel kell a különféle csoportok támogatásával szembe állni; melyek szabadkőműveség, vagy bármí más nevet viseljenek, nyelven, szellemben, erkölcsökben bármennyire különbözzenek is: egy vagy többetli egységes testé forradva, zárt sorokban összelogva támadnak az egyház ellen, intézik ellene harcaikat. De még az alakoskodás alattomos, tekervényes utain is soha nem szűnő munkával sokakat megejtenek. Az eképp nagy számban összetulborzottak seregével aztán a kezébe kerített uralom és hatalmi tekintély egész súlyát nem egy helyen Isten házának leigázására fordítják.

Végül idézi a pásztorlevél aranyaszájú szent *János*nak *Péter*-hez intézett hitreszavait, s azután a bőjtölés rendjére nézve ad utasítást.

KÜLFÖLD.

Milán halála és a szerb sajtóiroda.

Amidőn *Milán* királyt úgy helyezték örök nyugalomra, hogy a fia, *Sándor* király, még erre az utolsó utra sem kísérté el atyját, az egész európai sajtó megbotránkozásának adott kifejezést. Ez természetesen nem volt inyere a belgrádi intéző köröknek s hogy a lakosság nagy felháborodását lecsillapítsák, a kritizáló külföldi lapokat nem is engedték be Szerbiába. A magyar lapok azt is jelentették, hogy a felháborodott lakosság zavargásra készül, ami nagyon érthető volna.

Ezzel szemben a hivatalos szerb sajtóiroda ma délután táviratilag felkér bennünket e hírek megcáfolására; azt mondja, hogy e hírek nevetéses koholmányok és a következő kapitális mondattal végzi táviratát:

A király magatartását itt egyértelműen helyeslik. Ennek magyarázata egyes egyedül az összes szerb népek érületében keresendő.

A szerb sajtóiroda e magyarázása egyenes megértése a szerb népnek, amelyről ekkora hálátlanságot és ekkora botorságot még a szerb sajtóiroda sem tételezhet fel.

A szerb kormány, midőn ily módon tárgyalja le Szerbia első királyát, nyilván *Sándor* király viselkedéséből s még inkább az orosz sajtó kirohanásából vett ez eljárásához bátorságot. Az orosz lapok tajtékozva turják fel *Milán* sírját, hogy holttése mellé fektessék valjajk lajstromait.

A *Novoje Vremja* a többi közt így ír: *Milán* működését anyagi és erkölcsi tekintetben drágán fizette meg a szerb nép. A *Novoszt* azt mondja:

Mindama rossznak büntetéseképpen, amit *Obrenovics* *Milán* Szerbiának okozott, a végzet korai ha-

lállajította Szerbia volt királyát. Ki fogja-e a szomorú végzet békíteni a szerb népet Milán emlékével, akit, amíg élt, az ország rossz szellemének neveztek?

Halála — írja a *Birsievskaja Vjedomszti* — végképp megszabadítja Szerbiát attól a lidőronyomástól, amely eddigél annyira kínozta és, bár fájdalommal, de meg kell vallani, hogy Milán azzal, hogy meghalt, a legnagyobb szolgálatot tette országának.

A *Szvet* következőképp fejezi be Milánról irt jelentését: Halála, amely örökre elnémította és amely ellenségeit is kiengesztelte, bizonyára az egész szerb nép megnyugvására fog szolgálni.

Khinai bonyodalom.

London, február 19.

A *Times*nak jelentik Pekingből 16-iki kelettel: Szükségesnek találták, hogy a khinaikra erős nyomást gyakoroljanak. Ma azt az általános parancsot adták ki, hogy a *Waldersee* parancsnoksága alatt álló csapatok készen legyenek az expedícióra. Ugy látszik, a tavasszal akarnak expedíciót vezetni Tajenfabu, vagy valamely még messzebb eső városba.

A *Times* külön cikkben is foglalkozik ezzel a dologgal és azt mondja:

Meglehet, hogy *Waldersee* parancsának csak az a célja, hogy a kinaikat megfélemlítse és ezzel a hatalmasságok követeléseinek gyorsabb teljesítésére bírja. Ha *Waldersee* ennél többet akar, akkor nem szabad a tervet végrehajtania, míg a szövetségesek hozzá nem járulnak. Az ország belsejébe vezetett expedíció veszedelembé sodorhatja az összes szövetségeket.

New York, február 19.

Pekingből a következő távirat érkezett: Néhány nappal ezelőtt *Waldersee* írásban közölte az alája rendelt tábornokokkal, hogy két héten belül helyezték készenlébe az összes rendelkezésre álló csapatokat egy nyolc napig tartó expedíció számára. Azt hiszik, hogy *Chaffee* tábornok ebbe nem fog belemenni, amíg Washingtonból utasítást nem kap. A franciák azonban, úgy vélik, támogatni fogják *Waldersee*-t. Az expedíció vezetésével *Waldersee* *Gaselee* tábornokot szándékozik megbízni, de azt hiszik, hogy ez nem fogja elfogadni a megbízást, mert csak nemrég épült föl betegségeből. Ha *Gaselee* nem fogadja el az expedíció vezetését, *Voyron* lesz a parancsnoka, föltéve, hogy a franciák ezt az ajánlatot elfogadják. Azt hiszik, hogy az expedíció célja Szinganfu lesz, a diplomácia körében azonban azt hiszik, hogy az expedícióval kényszeríteni akarják a khinaikat a követek föltételeinek elfogadására, mert a khinaik bizonyára hamar elfogadják minden föltételt, mihelyt megtudják, hogy expedíciót indítottak utnak ellenök.

Köln, február 19.

A *Kölnische Zeitung*-nak jelentik Pekingből 16-iki kelettel: A békétárgyalások bizonytalan és lassu menetére való tekintettel *Waldersee* fölkérte a szövetséges európai csapatok összes parancsnokait, hogy február végére nagyobb szabásu újabb expedíciókat készítsenek elő, hogy Csüli tartomány végkép megtisztuljon a khinai katonáktól. Ugyanennek a lapnak jelentik Pekingből tegnapi kelettel: A német hadbiztonság elrendelte, hogy 18 nap alatt 1000 szállítókoszt helyezzenek készenlébe egy tavaszi expedíció céljaira. Hír szerint ezek az előkészületek főleg arra valók, hogy a khinaikat megfélemlítsék.

London, február 19.

Pekingből jelentik: *Waldersee* tábornagy a február végére tervezett nagy katonai expedíciót csak abban az esetben fogja végrehajtani, ha a khinai kormány nem teljesítendő a hatalmak követeléseit. *Csangcsing* khinai tábornoknak délvidéki fellépéséből azt kell következtetni, hogy a khinai hadvezérek még most is ellenállásra gondolnak s így valószínűleg meglesz a nagy katonai expedíció, amelylyel párhuzamosan flotta-tüntetés is lesz Hankauban. A hegységben nagy khinai haderő van összegyűjtve.

Szanghai, február 19.

Egy császári rendelet hivatalnokokat jelöl ki, akiknek gondolkodniuk kell róla, hogy *Csuang meglelje magát és Jühszient lefejezzék*, továbbá hogy *Kangji* utólag megfoszszák halála előtt élvezett rangjától, hogy családja elveszítse nyugdíját és hogy a nevezettek kitüntetései és címei utólag *Honjungi*-ra és a cunghijámen többi tagjaira szálljanak, akiket Pekingben kivégeztek. Az utóbbiak igazságtalan kivégzésén az ítéletek végrehajtóinak sajnálatukat kell kifejezniök s egyuttal hátrahagyott családjaikról gondoskodni tartoznak.

Páris, február 19.

A *Temps*nak jelentik Szanghainál: *Kvang-Seü* császár a következő büntetéseket határozta el: *Couang* boxervezért öngyilkosságra ítéli, *Tuan* és

Lán hercegeket számúzi, *Ju-Hszient* lefejezteti, *Tun-fuszidángot*, *Jienjucent* és *Csaotungot* lefokozza, a *Hiuton*- és *Kang-ji* családoktól, amelyeknek feje meghalt, megvonja a császári kegyet.

Berlin, február 19.

Egy *pétóvári* távirat közli, hogy a khinai kormány az orosz khinai bankkal szerződést kötött a Bajkál-tótlól Port-Arturig vezető vasutvonal kiépítése céljából. A bank a vasutvonal kiépülése után még három évig tartja üzemben ezt a vonalat s akkor a kormány kezelésébe megy át, vagy újabb három évig marad a bank üzemében. Ennek az időnek letelte után a vasutvonal ingyen megy át Khina tulajdonába.

London, február 19.

A *Morning-Post*nak jelentik Brüsszelből tegnapi kelettel: Egy francia-belga szindikátus a hankaukanti vasut amerikai engedélyeseinek a koncesszió átengedéseért 35 millió dollárt fizetett ki. A vasut építését legközelebb megkezdik.

A forradalom szélén.

Budapest, február 19.

El van végezve, hogy az *Azcarraga*-kabinet, mely október 23-ika óta kormányozza gyöngye kézzel Spanyolországot, beadja lemondását. Utódja előlráthatólag vagy *Silvela*-kabinet lesz, tehát ismét konzervatív kormány, amely azonban, a spanyol viszonyokat tekintve, elég liberálisnak mondható. *Francisco Silvela*, *Azcarraga* közvetlen előde, ki 1899 március 4-én alakította volt meg első kabinetjét, bizalmasa volt a merénylőnek áldozatul esett konzervatív vezérnek, *Canovas* de *Castillo*-nak, s mielőtt kormánya lépett, ünnepies programbeszédben tiltakozott a klerikalizmus vádjá ellen. Hangsúlyozta, hogy ő nem szolgálja a Vatikán, s hogy a vallási kérdésben nem fogja bolygatni a fennálló liberális viszonyokat. Ezt az ígértét ugyan nem váltotta bá, de lehet, hogy a mostani viszonyok felnyitották a szemét.

Madrid, február 19.

Látszólag nyugalom van mindenütt. A hatóságok megengedték a vidékkel való telefon-forgalmat. A kormány reméli, hogy a jövő hét végéig helyreállíthatja az alkotmányos garanciákat s azután le fog mondani. Utána valószínűleg liberális kormány következik. A kormány figyelmeztette a rendőrséget, hogy csak akkor alkalmazzon erőszakot, ha már intése s fenyegetése eredménytelen maradt.

Madrid, február 19.

A lapkiadók ülést tartották, hogy elhatározzák a lapok beszüntetését. A tervet a *Liberat* meghusítottá.

Weyler tábornok megengedte a farsangi álarcos menetet, de elrendelte, hogy negyven lönyi csoportosulásnál nagyobb tömeg ne járjon egyszerre az utcákon.

Madrid, február 19.

Az *Imparcial* szerint az egyik miniszter úgy nyilatkozott, hogy a szerdán összeülő minisztertanács meg fogja szüntetni a madridi ostromállapotot és helyre fogja állítani az alkotmányi biztonságát. *Azcarraga* miniszterelnök pénteken be fogja adni a kabinet lemondását és azt fogja tanácsolni a régens-királynénak, hogy érvényesítse befolyását a költségvetés megszavazása érdekében, hogy így kedvező talaja legyen a *Silvela*-kabinetnek, amely a költségvetés megszavazása után átvénné a kormányzást.

Páris, február 19.

A *Gaulois* egy munkatársának ma alkalma volt Madridban meginterviewolni *Silvela* volt miniszterelnököt, a konzervatívok vezérét. *Silvela* a következőket mondta.

— Az utolsó napokban kiütközött mozgalmat teljes nyugalom váltotta fel. Különdön riasztó hírek keltek erről a mozgalomról, amely volta- képpen nem egyéb, mint a nép elégedetlenségének nyilvánulása a háboru súlyos következményei miatt. Ezt az elégedetlenséget a politikusok az ország érdekeinek ellenére a saját céljaikra igye- kesznek felhasználni s ez nért a bajt.

Az ostromállapot azért rendelték el s azért tömték tele rz utcákat katonasággal, hogy elejét vegyék a mani-esztációknak s hogy az aszturiai hercegnek esküvőjének ünnepét ne zavarja tüntetés.

Ha az ország gazdasági helyzete nem teljesen kielégítő is, ez azért van és olyan, amilyen egy kedvezőtlen kimeneteli háboru után lehet. A liberálisok tanszabadságot kívánnak és követelik, hogy az egyháznak a népoktatásra gyakorolt kizárólagos hatalmát törjék meg. Ha azt kiáltják a liberálisok, hogy: *Le a jezsuitákkal!* azt akarják ezzel megérteni a kormánnyal, hogy ki akarják ragadni a jezsuita befolyás alól az iskolákat.

Páris, február 19.

Gróf *Maile*, *Don Carlos* megbítt embere azt írja a *Figaro*-ban, hogy a trónkövetelő teljesen szakított a casertai gróffal, mióta a gróf Madridba ment *Alfonz* király hadseregébe s fiait lölyvetette.

HIREK.

A siketnémák bálja.

— Hogyan, hát bált rendeznek?

Ezt kérdezte a hadnagy. A szeme e pillanatban mosolygó volt; látni lehetett, hogy ő mit ért bál alatt és mit ért siketnéma alatt. Mint hadnagy, joggal tulozta a bál vidámságát; mint katona, joggal látta szomorubbnak a béna embert, mint amőnő.

Az öreg professor leült nagy karosszé- kébe, végigjártatta tekintetét a könyvein, s azon a néhány cserép virágon, amely benne a nemes szívű humanistát mutatta, s győn- géden felelt:

— Még maguk se tudják. A sok szak- lap között, amit rendszeren küldenek, ma meg- akadt a szemem a *Siketnéma Világ* című új- ságon. Ez az ő lapjuk. Vezérickéiben, amely- nek címe: *Még egyszer a siketnéma-bál*, éppen ezzel a kérdéssel foglalkozik. Azt írja, hogy a siketnéma hölgyek minden áron akarják a bált. A siketnéma férfiak komolyabb része el- lene van. A hölgyek mulatni szeretnének, az urak pedig nem akarnak neveltség tárgyául szolgálni.

— Már pedig ez igazán komikus volna — mondta a hadnagy.

A tanár szeliden nézett rá. Ily szeliden csak azok tudnak nézni, akik Teubner összes kiadványait szeretettel olvasták végig, s akik- nek a lelkeben tiszta akkordokat zenget egy született, élt és meghalt klasszikus világ em- léke. Szelidségében volt valami a szánalom- ból is, de ehhez joga volt a tanárnak.

— Az a szerkesztő — mondta — aki bizonyára maga is siketnéma, igen józanul fogta fel a dolgot. Azt írja, hogy a siketnémák ne rendezzenek bált, mert nem hallják a zenét s így nem tudnak táncolni. *Aba Péter* — mert így hívják a szerkesztőt — bizonyára úgy vélekedik, hogy a zenekar valószínűleg meg is fogja csalni a siketnémákat, hogy ke- ringőt fog játszani, amikor a táncrend polkát jelez, s hogy egyike lesz a mi életünk legke- serűbb látványainak, amikor a frakkos si- ketnémák a keringő ütemeire polkát fognak táncolni.

— Ezt igazán szeretném látni — mondta a hadnagy.

— En nem. De én kíváncsi vagyok, hogy mi lesz ebből a dologból. Nézd csak, édes fiam. Amikor ti, ép emberek bált rendeztek, gondoltok arra, hogy szép legyen a terem, jó legyen a cigány, választékos a közönség, hogy sok legyen a táncos, kevés a kazár, — min- denre gondoltok, amire ezeknek a szegény embereknek is kell gondolniok, de amikor az- tán mindezt jól elrendeztetek, nincs másra gondotok, csak arra, hogy jól mulassatok. És itt, ahol ti abbahagyjátok a fejtörést, itt kez- dődik az ő fejtörésük. Ertsd meg, fiam, ezek- nek még azzal is kell törődniök, hogy az em- berek ki ne nevéssék őket! Ertsd? Ha titeket valaki ki merne nevetni, ha valaki odaállna az ajtóba az atlétabalon és nagyokat mulatna rajtatok, azt darabokra vágnátok. Ezek pedig mint komoly tényezővel számolnak azzal, hogy azért, amiért az ő beszélő- és halló-ké- pességük a miénknél alantasabb rendű, má- sok kinevetik őket.

A hadnagy most nem szólt. Maga elé nézett és talán egy kissé zavarban is volt.

— Amért az ő torukban üvöltés a szó s a fülükben káosz a legszebb zene, azért az ép emberek nevetnek rajtuk. Ez az egészsé- ges ember önérzete, s a ti nevetésekből az a fölny csendül ki, amely az ép embert fölébe helyezi a betegnek. Ez a durva neve- tés tulajdonképpen nyers himnusza a fajfen- tartás szentségének, annak az elvnek, hogy

egészséges apák és egészséges anyák kellenek. S eddig emberi ez a nevetés. De már körülbelül kétezer év óta arra tanítják az embereket, hogy szokjanak le erről a nevetésről. Az a finom melankólia, ami a Jézus tanításain átvonul, bucsuzás ettől a természeti igazságtól. Bucsuzás a nyers gondolatoktól, kibékülés a bűnösökkel és a betegekkel. És még mindig vannak, akik nem bucsuztak el egészen...

A hadnagy végleg elhallgatott. Csak fiatal szemében ragyogott a felelet a professzor szavaira.

Ez pedig csendesen tette hozzá:

— Ez a szegény, szomorú cikk nem jelenhetett volna meg Rómában a tarpéji szikla idejében. Akkor megölték a béna gyerekeket. Mi fölneveljük, tanítatjuk, segítjük — és kinevetjük őket...

#

Budapest, február 18.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Február 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** Gróf Zichy Jenő Milán királyi temetéséről Budapestre érkezett s ma este Bécsbe utazott, hogy a legfelsőbb megbízatás végrehajtásáról jelentést tegyen.

— **Albrecht főherceg emléke.** Bécsből jelentik, hogy ma, Albrecht főherceg halálának évfordulóján azok az ezredek, amelyeknek a főherceg volt a tulajdonosa, vagy amelyek az ő nevével viselték, megkoszorúzták a főherceg koporsóját. A kapucinusok templomából Albrecht főherceg halálának évfordulója alkalmából gyászmise volt, amelyen jelen voltak Lipót Szalvátor és Frigyes főhercegek, a braunschweigi herceg, báró Kriegerhammer közös hadügyminiszter gróf Welsersheimb osztrák honvédelmi miniszter, gróf Széchenyi Gyula a királyi személye körüli miniszter, báró Spaun tengerengyel, a haditengerészet parancsnoka, báró Beck főborszemély, a vezérkar főnöke, gróf Paar és Bolfras főhadsegédek és sok tiszti küldöttség.

— **A külügyminiszter estélye.** Fényes estélyt adott tegnap Goluchowski gróf közös külügyminiszter, amelyre ezernél több meghívott bocsátottak ki. Az egész bécsi előkelő világot ott volt ezen az ünnepen, amelyet a király is megtisztelt jelenlétével. A királyt, aki dragonyos ezredének egyenruhájában ment el az estére, Erzsébet Mária főhercegnő társaságában, a lépesóház alján Goluchowski gróf, a lépesó legfelső fokán pedig Goluchowski grófnő fogadta. Az üdvözlés után ő felsége karját nyújtotta a háziasszonyoknak, míg a házigazda Erzsébet Mária főhercegnőt vezette be.

Az udvar részéről ott voltak még Ferenc Ferdinánd, Ferdinánd Károly, Lajos Viktor, Lipót Ferdinánd és Rainer főhercegek, továbbá Mária Jozefa és Blanka főhercegnők. Nemsokára a király megjelenése után az előkelő társaság a lényesen diszitelt bálterembe vonult. Legelőször a király Goluchowski grófnéval, azután gróf Goluchowski Erzsébet Mária főhercegnővel, Ferenc Ferdinánd főherceg Mária Jozefa főhercegnővel s azután következtek az uralkodóház többi tagjai. Jelen voltak az udvari hivatalok fejei, Paar és Bolfras főhadsegédek, Schiess lovag, a kabinetiroda főnöke, Talliani pápai nuncius, gróf Nigra, Eulenburg herceg nejével és leányaival, gróf Kapnist, Mahmud Neddin, Reveraux José Agnera nagykövetek, majdnem valamennyi követ, a nagykövetségek, követségek és a konzuli kar tagjai, báró Kriegerhammer hadügyminiszter, Körber miniszterelnök, valamint osztrák miniszter, az urakháza és a képviselőház elnökei, a két ház számos tagja, a helytartó, a tartományi főnök, a pogármeester a két alpolgármesterrel stb.

A király sokáig beszélgetett Eulenburg és Kapnist nagyköveteikkel és hosszabb ideig társalgott Körber miniszterelnökkel, a francia nagykövettel, báró Chlumetzkyvel, Lupul, Gniowosch és Kozlowski képviselőkkel és gratulált Goluchowski grófnének az est pompás sikeréhez. Azután több képviselőt megszólított. Így Weigl volt korelnököt, lovag Kozlowskit, Gniowosch Vladimirt és Lupult, továbbá gróf Thun Oszvádot és Chlanetzkyt, az urakháza tagjait. Mindegyikkkel a parlament munkaképességéről beszélgetett. Az uralkodó többször bangoztatta a helyzet komolyságát és arra kérte a pártokat, hogy igyekezzenek a válságot elhárítani. Weigl volt korelnökhöz így szólott a király.

— Nos, hogy esett önnek az elnökösök-dés? Úgy látom, hogy nagyon jól. Ön kitűnően végezte dolgát, nagy nyugalommal s mégis erős kézzel, aminek nagyon örülök.

— Megtettem kötelességemet — válaszolt Weigl. Az idő sokkal rövidebb volt semhogy a pártok kibékítését megkísérleltem volna, habár mondhatom, hogy valamennyi párt barátságos előzékenységgel járult elém s egyáltalában nem volt panaszra okom.

— Ön nagyon jól végezte a dolgát s elhiszem, hogy szívesen megtett volna mindent a pártok kibékítésére. De mindennél kibékülésről beszélnek. Hol van a kibékülés?

— Minden kiegyezéshez kölesönös engedékenység szükséges s ha ez megvan, úgy minden sikerül. Reméljük, hogy nemsokára meglesz a kellő kedv.

A király másfélóra ott-tartózkodás után vissza hajtatott a Burgba.

— **Ebéd a miniszterelnöknél.** Széll Kálmán miniszterelnök ma este 6 órákor ebédet adott, amelyre hivata osak voltak: Szabó Miklós, gróf Széchenyi Pál, Gromon Dezső, gróf Bánffy György, Szmrőcsényi Pál püspök, gróf Apponyi Albert, Cucuareans Viktor román főkonzul, Kubik Béla, Mikszáth Kálmán, Münnich Aurél, Neményi Ambrus, Rohonyi Gyula, gróf Serényi Béla, báró Steininger Károly altábornagy, Szentiványi Árpád, Szivák Imre, gróf Tisza István, Tóth János, Vargies Imre, gróf Zichy Aladár.

— **A cár.** Nagy betegségéből fölépülve a napokban tartott először fogadó estét a minden oroszok cára. A cár kedélyesen beszélgetett a vendégekkel, de egyszerre nyugtalanság vett erőt a vendégekben, mert a cár hirtelen eltűnt. Mindenki azt hitte, hogy rosszul lett, de erre maga a cár cáfolt reá, mikor hirtelen újra megjelent, karján a szép és övegy Strowska Irma lengyel grófnét vezetve, akivel addig egy pálmabokor mögött ovesgett. A vendégek azonban mégis avval a benyomással távoztak az estélyről, hogy a cár szellemi képessége nagyon aláhanyatlott. A cári pár végleg lemondott arról a tervről, hogy a Rivierára utazzék, mert a cárnak nincsen reá föltétlenül szüksége, a cárné pedig mostani állapotában nem utazhatik külföldre.

— **Nagy bajok kis okai.** Az angol tengerészeti minisztérium igen jelentéktelennek látszó rendeletet adott ki a minap. Az van ebben a rendeletben, hogy a matrózoknak nem szabad ezentul a sapkájukban acélkarikát viselniük. Eddig, hogy sapkájuk megtartsa kerek formáját, nagy acélkarikát tettek bele, ami igen ártatlan dolog. Az ember joggal kérdezhetné: mi kifogása van a miniszternek az acélkarikák ellen? Egy tengerészeti szaklap igen érdekes magyarázatot adja a dolognak a következőkben: Gyakran megtörtént, hogy a nyílt tengeren járó hajók egyszerre csak minden ok nélkül eltértek az utjukból s rossz irányban haladtak. Hosszas vizsgálódás után rájöttek, hogy ez azért van, mert a matrózok sapkájában levő acélkarika, amikor a matróz ráhajol az iránytűre, hogy megnezzze — eltéríti irányából a mágnesűt. Ez annyira fontos dolog volt, hogy nem egyszer katasztrófára vezetett, mert elég, ha az iránytű csak egy percere is eltér a helyes iránytól, a kormányos már rossz irányba tereli a hajót. Ezért történt tehát, hogy az angol miniszter kiharancsolta a matrózsapkákból az acélkarikát. A sapkák nem lesznek ezentul oly szép kerekke, mint ezelőtt voltak, de a hajók legalább a rendes irányban fognak haladni... Az Isten éltesse sokáig az ilyen gondos minisztereket!

— **Frigyes császárné betegsége.** Berlinből táviratozza tudósítónk: Udvari körökben folyóvást azt híresztelik, hogy az özvegy császárné állapota javult, de sajnos, ezek a közlések alaptalanok. A császárné betegsége gyógyíthatatlan és a katasztrófa nem késztetik sokáig. Edvár királyt naponta táviratilag értesítik nővéreinek állapotáról. A császárné bámulatos erővel tűri szenvedesét. Szívzorulás és lélegzési nehézségek gyötrik a nagybeteget, de azért még most is élénken érdeklődik művészeti kérdések iránt. Beszélük, hogy legutóbb is, amikor valamivel jobban érezte magát a császárné, a friedrichshofi udvari kápolnában orgonázott. Betegségét még súlyosbítja az, hogy kevés táplálékot vesz magához és így testi ereje rohamosan hanyatlak.

— **Köszönet Brankovics patriarkának.** Karlovácáról táviratozzák, hogy Brankovics György patriarká Uszkübből az ott lakó nagyszámú szerb alutalóktól melegenhangú köszönet táviratot kapott, amelyben hálájukat fejezik ki a Milán királynak adott végzettségért s kijelentik, hogy zarándokolni tognak Milán királyi sírjához.

— **Magyarország és a Times.** A Viktória királynő halála alkalmából Budapestben tartott gyászünnepek következtében Ausztria gyászja címen tárgyalt. A súlyos tévedést most a Times rektifikálja J. Henry Grossfeld, budapesti angol nyelvemléter egy levele folytán. Grossfeld aki a The Hungarien Review című lapnak a szerkesztője, megírta a Timesnak hogy téves do og, ha Magyarországról Ausztria rovátában beszél. A levelet a Times szimpatikus sorok kíséretében adta közre és a jövőre nézve megígérte, hogy figyelemmel lesz Grossfeld becses helyreigazító soraira.

— **Házasság.** Tóth Gyula, a vakok budapesti országos nevelő- és tanítóképző intézetének tanára

e hó 17-ikén eljegyezte Sipos Margit kisasszony okleveles tanitónőt Kalocsáról.

Dr. Vincze Mór, budapesti ügyvéd eljegyezte Mellinger Rezsín kisasszonyt, Mellinger Mór gyáros és háztulajdonos leányát Budapesten.

— **A tápszer-törvényjavaslat.** A közegészségi tanács tápszer törvényjavaslatot terjesztett a belügyminiszter elé az élelmi cikkek hamisításának meggátolása céljából.

— **A kereskedelemügyi miniszter és a zálogházak.** A szegény embernek a zálogház a bankárja. Ha hirtelen lecsap rá a szükség, oda vándorol be az óra, a gyűrű, ha pedig egyéb már nincs, a meleg keszkenő, meg a kabát — nyáron és a nyári holmi — télen. Ez a pénz pedig nagyon drága. Annrya drága, hogy a kereskedelemügyi miniszternek is feltűnt s leiratot intézett a szegedi kereskedelmi és iparkamarához, amelyben a többek közt ezeket mondja:

A kézi zálogkölesön ügyletekről szóló 1881.

XIV. t.-c. 11. §-ában foglalt jogomnál fogva a zálogüzleteknél szedhető díjak, illetve százalékos magasságát mindig méltányosan igyekeztem megállapítani. Miután pedig azt tapasztaltam, hogy ezen ügyletek után szedett díjak még mindig aránytalan magasak a törvényhatóságokat felhívtam, hogy a díjtételeket vegyék revizió alá. Az ennek folytán eszközölt leszállítások a zálogüzlettel foglalkozókat arra indították, hogy a szedhető díjak telemelését kérelmezzék. Az általam megállapított díjak még mindig magasnak találom, kötelességem keresni a módokat, melyek mellett ezen díjak még leszállíthatók volnának. Úgy találom, hogy egyik-másik város területén a kézi zálogüzletek száma aránytalanul nagy. Felkérem a kamarát, tegye megfontolás tárgyává, nem volna-e indokolt olyképp rendelkezni, hogy a törvényhatóságok eleve meghatározassák a törvényhatóság területén fennálló kézi-zálogüzletek számát? Úgy találom, hogy éppen a pénzüntézetek leginkább csak az értékpapírokra és az arany-, valamint ezüstneműekre adandó zálogkölesözéssel foglalkoznak. Felkérem a kamarát, tájékoztasson abbeli nézetéről, vajjon célszerűnek tartaná-e egy olyan irányú rendelkezést, amely szerint kézi-zálogüzlet folytatására már engedély nélkül bíró pénzüntézetek az ingóságokra való zálogkölesözésére is kötelezessenek-e? Figyelembe véve, hogy még kisebb forgalmi helyeken is hitelszövetkezetek alakítására van hajlandóság, az annak megfontolására vezet, vajjon a kézi-zálogüzletnek, mint különben is melléküzletnek gyakorlására nem ezek volnának-e leginkább hivatva. Kérdés tárgyává szeretném tenni, vajjon a kamara nem tartaná-e szükségesnek a fent említett üzletág gyakorlása érdekében a szövetségi törvény megfelelő revizióját.

Mi tudnánk módot arra, hogy olesőbb legyen a zálogházak pénze. Csináljon konkurenciát a zálogház-üzletnek a zálogház-jótekonyság. Csináljon olyan zálogházakat, amelyek nem nyereségre dolgoznak, hanem éppen csak annyi kamatot szednek, amennyi az üzlet fenntartására szükséges — s megtaláljuk az oleső pénzt.

— **Halálos párbaj.** Vasáról táviratozzák hogy ott ma halálos végű pistolypárbaj volt két honvédtiszt között. Sankovics és Rainer hadnagyk voltak az ellenfelek és a párbajnak Sankovics lett az áldozata. A párbaj fejtételei aránylag enyhék voltak: harmincöt lépés távolság, kétszeri golyóváltás. Az első lövésnek nem találtak, de a második golyóváltásnál Sankovics baltüdejét érte a golyó s a szerencsétlen holtan rogyott össze.

— **A Vezuv forradalma.** A hegytetők vén forradalmárja, a Vezuv, ismét háborog. Megint kitörni készül a földgömbömben összegyűlt fizikai erő, mintha csak illusztrálni akarná az a tűzbányó is a mi modern világunk forrongó hangulatát. A hatóság elítélte a kíváncsiságot a Vezuv látogatásától és az obszervatóriumot nem bocsátanak ma már senkit.

— **Halálhíradás.** Knevalder M. Fülöp nagykereskedőt ma délután 3 órákor temették az Andrássy-ut 9. számú gyászházba. Ott voltak többek közt a végzettségű: Ghyecz Béla Mezei Mór, Radozsa János, Weinmann Fülöp, Bümi Jakab stb. Az izraelita hitközség képviselőiben Deutsch Samuel alelnök jelelt meg, a Chewra Kadisát Ehrlich Mór vezette, kivonultak az izraelita fiú árvaház és a siketnémák intézetének növényedei. Kohn Samuel törbbi az elhunyt érdemeit méltatta szép gyászbeszédében.

Jeszenszky Anna urnó 63 éves korában elhunyt Losoncban. A köztisztletben álló urnót kiterjedt és nagyszámú rokonság gyászolja közöttük bátyja, Jeszenszky Danó, a magyar közelet és prodomal jeles veteránja és unokaöccse, Jeszenszky István budapesti királyi közjegyző. Temetése tegnap ment végbe nagy részvét melett.

Biro Pál e hó 17-én 81 éves korában Zsombokon elhunyt. Biro Zsigmond, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület igazgatója az elhunytban édes atyját gyászolja.

Nagy-Körösön e hó 17-én hirtelen halálra elhunyt Kalona Juliska, községi óvónő, élete 39-ik évében.

— **Musolino.** A kalábriai hegyek közt egész gyalogzred indul egy ember ellen. A Reggio és San Stefanoi-ut mentén nyüzsgő csapatokba verődnek a katonák. Musolinót, a nagy, veszedelmes brigantit keresik, aki elhomályosítja a Rinaldo Rinaldini hírnevét is s rettegésben tartja az egész vidéket. Nem használja ellene semmiféle csel s most a végső eszközhöz, a kiébeztetéshez fordulnak, hogy kézzre kerítsék. A katonaság az Aspromonti hegyre vivő összes utakat megszállotta, egyes helyekre kenyert, bort és sajtot helyeztek el, de az ételekbe ópiumot kevertek. Musolinót ez a csel, melyet kezdő brigantik ellen szoktak sikeresen alkalmazni, éppen nem ejtette zavarba. Hiába várták a szellemes csendőrök, hogy Musolino előrelépjen s a fa tövében úgy fogassa meg magát, mint ahogy rablóregényekben szokták a brigantikot kézzre keríteni. Musolino először az embereivel próbáltatta ki az ételeket s miután az egyik sikeresen elaludt, nyugodtan várta az érte jövő csendőröket. Egypár embert fejbe lőtt s aztán olyant kacagott, hogy a völgyek is visszhangoztak a gunyos nevetéséről. A kalábriai lakosság el van ragadtatva a brigantinak újabb fogása által s minden tőle telhetőt megtesz, hogy a katonaság ne tudja kézzre keríteni.

— **A jövő vasúta.** Az a nagy vasúti reform, melyet a német császár védnöksége alatt Berlinben terveznek, rohamosan halad előre — elméletben. A német vasut-kapacitások megállapították, hogy egyelőre Hamburgot kell összekötni Berlinnel villamos vasutak által olyképpen, hogy minden tíz percben induljon egy-egy vonat és hogy másfél, esetleg két óra alatt tegye meg az utat e két nagy német város között. A tervezet szerint 140 millió márkába fog kerülni Németországnak ez a merész újítása. de minden kétségen felül biztosítani fogja a németeknek a vezető szerepet a közlekedési ügyekben. A villamos kocsik rohamú gyorsasága e tervezet szerint olyan rekord, amilyenről eddig technikusok álmodni sem mertek. A német szakértők rendes gyorsaságnak nevezik azt, ha egy óra alatt kétszáz kilométert jut meg az új villamos vasut. Berlinben a jövő vasútvonal egy rüpi-irat jelent meg. Részletesen ismerteti a nagy reform kivitelezés összes módosításait és úgy hat az olvasóra, akár csak — egy Verne-téle regény.

— **A kéményseprős védelme.** A kéményseprős is van olyan mesterség, hogy abba akárki bele ne üthesse az orrát a gyakorlatban. Az nem megy úgy egy-kettőre, hogy veszünk egy sodronyos körkényt, egy libaszárnyat, egy vaskampót, meg egy létrát, bekormozunk hozzá valakit és kész a kéményseprő. Mert a mai fejlett építőviszonyok között annyiféle a kémény, annyiféle a kályha, meg a takaréktűzhely, hogy abba belepusztul a szép uri lakás, ha avatatlan kéz nyúl hozzájuk. De közülünk, járatlan halandók közül ki is gondolt volna arra, hogy a kormos, de tisztas kéményseprőséget is bitorolhatják vakmerő kontárok! A tanácsnak egy mai határozata most leveleszi a hályogot a szemünkről ebben a tekintetben. Igen is, vannak alkéményseprők, akik minden előképzettség, hivatottság és engedély nélkül állítanak be házaikba és tönkre teszik butorainkat, falainkat, szőnyegeinket. Most már tudjuk, kik azok a fekete emberek, akik megjelennek és egy koromtenger hátrahagyásával távoznak. Ezek a kéményseprősnek nem igazi művelői, ezek ennek az épp oly farszot, mint önfeláldozó mesterségnek iparlovagjai. Örök rejtély marad ugyan, hogy ha már tilos uton akar valaki a megelhetés feltételeihez jutni, miért nem próbálkozik kevésbé kormos téren, de hát bizonyára belső ösztön működik itt közre s a kéményseprősnek is vannak kellemségei. Annyi azonban bizonyos, hogy a jövőben csak azok a kéményseprők tisztogathatók, akiknek iparigazolványuk van. Legföljebb még a cseléd-ségnek van jussa egy kis tisztogatáshoz.

— **Római lehet Ujlakon.** Ma délután érdekes leltre bukkantak az ujlaki téglá- és mészegető telepen, a Vörösvári-ut 94. számú ház kertje végében. Egy gödröt ástak ott s e közben egy régi csontváza akadtak, amely mellett római pénzeket, egy bronzgyűrűt korszótörédeket és egy négyzögletes kődarabot találtak. Valószínű, hogy maga a csontváz is a római időkbeli származik. A csontvázat az antropológiai intézetnek adták át megvizsgálás végett.

— **Gyilkosság véletlenségéből.** Klagenfurtból táviratozzák, hogy Schödl községtanácsos házában halálos szerencsétlenség történt. A városi tanácsos együttl volt Radentein nevű barátjával és beszélgettek. A szobában volt a községtanácsosnak anyja is. Társalgás közben a vendég felvett az íróasztalról egy revolvert, mely elsült és a golyó Schödlnek szíven talált.

— **A diplomata pénze és becsülete.** Pénz és becsület egészen egymás mellé kerültek egy polgári pörben, mely most folyik Páris illetékes bírái előtt és diplomatakat helyez egymással szembe fel- és alperesek gyanánt.

Felperes: Kolischer ur, osztrák-magyar altábornagy, altábornagy, osztályfőnök a persa pénzügyminiszteriumban, pénzágens, sokoldalú vállalkozó, nemzetközi mindenes stb. stb.

Alperes: Souhart ur, volt francia követ, Teheránban szemtelenség rivális, az irigység alkalmas modellje valahányszor mások hasznához jutnak. lefokozott diplomata, aki jelenleg nem Teheránban a persák közt, hanem Cettinében a kecskotelvajok közt képviseli a francia köztársaságot.

Kolischer ur panaszbeadványa szerint a következő szomorú történet játszódott le a diplomácia kuliszái mögött. Kolischer ur 1898-ban szabadságon volt és Párisban szórakozott. A világváros mozgalmak életének változatos nappalai és rejtélyes éjszakai nem kötötték le annyira őt, hogy ne lett volna ide e kormány egy privátjellegű megbízásának eleget tenni. Kölcsönt kellett szereznie persa vállalatok számára francia bankoknál. A közbenjárás nem is maradt eredménytelen. Kolischer ur fogott olyan francia bankárokat, akik költének állottak. Éppen csak a proviziót kellett volna Kolischer urnak bezebebelnie, mikor Souhart urnak, az irigység modelljének közbe lépése megúszította az egész finansz-operációt. Souhart ur ugyanis azt reálta a persa kormányban egészen alaptalanul, hogy a vállalkozó francia bankárok társasága: zsebmetsző szövetkezet. Ennek az illetéktelen beavatkozásnak tudja be Kolischer ur, hogy a nemzetközi makhináció füstbe ment és ő a proviziótól, csekély 240.000 franktól elesett.

Mindezek után a megkárosított nemzetközi minden azzal a kérelem fordul a párisi bírósághoz, hogy Souhart urat rágalmozásért büntesse meg és 240.000 frank kártérítésben marasztalja el.

A párisi fórum egyelőre még nem döntötte el, hogy a diplomata megsértett becsületének hány frank lesz a megtelölő ellenértéke.

Az érdekes döntvényt annak idején közölni fogjuk.

— **Párisi minta szerint.** Marosvásárhelyen az egyik újság nyilteirében ez a szenzációs hirdetés jelent meg a napokban:

!! UJ FODRÁSZ ÜZLET !!

Bolyai-utca, a minoriták házában.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a Bolyai-utcában, a posta közelében (a minoriták házában)

párisi minta szerint

UJ FODRÁSZ ÜZLETET

nyitottam.

Főtörökvésem lesz különösen a tisztaság, kellemes és pontos kiszolgálás.

A külföldi képes lapok közül a következők állanak t. vendégem rendelkezésére u. m.: „Police Gazette“ megjelenik New-Yorkban. „Truth“ szintén New-Yorkban. „Studio“ Londonban. „La Rivier.“ Párisban. „Szabadság“ Clevelandban magyar nyelven.

Egyszersmind értesitem a t. közönséget, hogy a *borralvaló ki van zárva üzletemből*, mivel teljesen párisi minta szerint vezetem üzletemet.

A nagy közönség szives pártfogását kéri

König Károly,

Nikita montenegrói fejedelem és a napolyi herceg volt udvari fodrásza.

Aztán még azt mondják, hogy Budapest magához vonz minden szenális embert. Dehogy, dehogy... König Károly ime Vásárhelyen maradt.

— **Az öngyilkos uriaszony.** Hoepfner Guidó műépítész feleségét, született Fleischer Mariskát, aki tegnap a Soroksári-utca 5. száma alatt lévő lakásán öngyilkos lett, ma bontották föl az orvostani intézetben. A szép asszony három szurást ejtett magán. Mind a három a szívet érte. A szomorú véget ért urnót holnap délután temetik el.

— **Vihar és jég.** A Dalmáciában lévő Kosmacból írja tudósítónk, hogy e hó 13-án ritka természeti tűneménynek voltak ott szemtanúi. A szép tavaszi időjárást két napig tartó havazás követte, amely 13-án délelőtt től tizkor hirtelen megszünt. Utána közvetlenül pokoli sötétség támadt, többször villámlott és menydörgött, majd mintegy tíz perig galambtűzés nagyságu jég esett. A vihar azután szépen elvonult Montenegro felé.

— **A nyájias idegen.** A szegedi halpiac nevezetes szép piac volt annak előtte, amíg hőségben volt a Tiszában a hal. Ez az annak előtte a szabályozás előtt volt. Ur volt addig a Tisza. Némely helyen tenger, fölmászott a rétekre és a sekélyes víz, fenekén a sűrű greppel alkalmas volt arra, hogy megkösse az ikrát s millió és millió számára szaporodjék a hal. Csodákat meséltek manapság az öreg halászok a nagy víz előtti időknek egy-egy fogásáról. Négy legény se bírta kiemelni a hálót a vízből. Már azt hitték, hogy beleakadt valamibe a fenéken, de csak huzták s szüntűl tele volt hallal — és kicsoda hallal... Ma már nincs olyan. A szabályozás kizavarta a mederből a nagy halat, nem kell annak kultúra Persze, hogy más volt a piac is. A halpiaprikés halkoosnya azért lett a szegedi szűkebb körben mindennapi falat, mert mindenkinek jött belőle. Garasért fontszámra adták a halat s még így is a halászmester nyakán maradt a fele készlet. Ma éppen olyan drága Szegeden a hal, mint Budapesten. Spórolósan kilozámra mérlik s urnak való a halászlé, amit nagy betűvel írnak az étlapra a vendéglőben, mint ahogy az orfeumok hirdetik a programban az attrakciót. Meg is veszik az árát. Ott a Tisza mellett éppen olyan drágán jut hozzá a vendég, mint például Debrecenben, amely Rómának tudvalevőleg semmiféle Tiberise nincs. Azért mégis rosszabb a vásár a piacon, mint amikor bővében volt a hal és a vásárló. Nagy az ár, amire a portékát takszálják, de kicsi a kereslet. Jól teszi a halász, ha vigyáz, hogy ne rontsa más az üzletét. Szóval: — nem árt egy kis féltékenység, mert a szegedi pénznek szegedi zsebben a helye. Némely ember azonban ezt nem akarja megérteni s ezért támadt nagy ribillió minapiban a szegedi halpiacra. A halászok észrevették, hogy egy idegen ember is fölütötte közöttük a sátrát. Nagy mérgesen tessékelték kifelé a piacról s mivelhogy a nyájias idegen semmi hajlandóságot se mutatott arra, hogy elhagyja a pozícióját, ár-már verkedésre került a sor. Erre azonban beleszólt a vitába a rendőr s bekísérte a város-házára a pörös feleket. Bár ne tette volna. A kapitány előtt ugyanis kisült, hogy az idegen halász makói ember, aki megváltotta az iparigazolványát a szegedi piacon is. A szegedi halászok egyenémlyikéről pedig kisült, hogy igazolvány nélkül kereskedik hallal. Ezekre most valószínűleg bírságot rónak ki, ami pedig ebben a rossz világban keserves dolog, a makói ember pedig vigan szeldeli a potykát — a szegedi piacon. Ez se eshetett volna meg fejbeverés nélkül a régi jó világban.

— **A munkás-betegséggyógyító pénztárak reformja.** A munkás-betegséggyógyító pénztárak reformja tárgyában egybehívott szakértekezet a kereskedelemügyi miniszteriumban ma reggel tíz órakor folytatott tanácskozását. Az értekezleten Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter második elfoglaltsága miatt Csörghő Gyula államtitkár elnökelt. Az általános vitában résztvett dr. Csillag Zsigmond, Szávay Gyula, Sümegei Gyula, Frits Péter, dr. Marschall Lajos, Thaly Zsigmond, Grünwald József, Bokor Adólf, Thomas Móric, Schwarz Miksa, Zerkovits Emil, Neuschloss Marcol, Farikas Mátyas, Gáman Zsigmond és Kardos Ignác. Az általános vita véget ért, a részleteket holnap tárgyalja az értekezlet.

— **Segítség a szegényeknek.** A VIII. kerületi elüljáróságához legutóbb a következő adományok érkeztek: Károlyi Alajosné gyűjtőívén: gróf Károlyi Lajos 80 K. özv. Károlyi Alajosné grófné 200 K., Csécsy Miklós 20 K., Sulyánszky Odón 4 K., Maggenhuber N. 2 K., dr. D. Frigyes 10 K., Beer Lajos 20 K., Joannovicsek 2 K., Luczmann Anna 2 K. (Összesen 1060 K.) Pálffy Pálné grófné gyűjtőívén: Pálffy Pálné grófné 400 K., Pálffy Anna grófné 50 K., Wenckheim V. 50 K., Károlyi Antáné grófné 20 K., özvegy Korniss Miklósné grófné 50 K., Fejérváry Ötösten 40 K., Orszay Tekla báróné 20 K., özvegy Rédy Imréné báróné 50 K. báró Redl Béla 200 K. (Összesen 880 korona.) Ifj. Zichy Jánosné grófné gyűjtőívén: Id. Zichy Jánosné grófné 100 K., ifj. Zichy Jánosné grófné 100 K. ifj. gróf Zichy János 100 K. (Összesen 300 korona) A Józsefvárosi bank adománya: 100 K., Dr. Adler József gyűjtőívén: Adler Antáné 50 K., dr. Adler József 40 K., Förster Ottó 5 K., N. L. 2 K., N. F. 2 K., R. G. 1 K. (Összesen 100 korona.) Horváth Mihály és neje 20 K. Lenke névelvél út darab ebédjegy érkezett, amely a Zellner-éle vendégébe szől.

A Podmaniczky-utcai kenyérszótó bolt javára ma a következő adományokat kaptuk: M. M. 5 K. (Megható megnyilatkozása a jászivűségnek: — Segíteni az éhezőkön, amennyire anyagi erőmből tehet! — ezt írja M. M. az adománya mellé.) Neumann Simon (Budapest, Gizella-ter 3.) személyete 10 K., végül egy bájos gyerekek irás kísérletében Símek Anna és Pista (Lekér) jászivvel ajánlják föl megtakarított pénzeszközükét 1 koronát. Az adományokat rendeltetési helyére juttatjuk.

A kenyérszótó boltban tegnapelőtt 13118 és tegnap 11200 adag kenyert osztottak ki. Adakoztak az

Szájpadlás nélküli fogak.

Főtlenség teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

speciálta a szájpadlás nélküli műfogakészítésében VI. kerület, Andrássy-út 38. szám.

ingyen kenyérre: *Sziklai Kornél* 41 K., dr. *Ságh Manó* 20 K., *Vitás vaacoradi V. K.* részéről *T. V.* 2 K., *Símavecz Erzi* 5 K., *Ganz-gyári dalkör* 821-07 K., *Két élet* 10 K., *Vaddiszkürt vacsora-társaság* 4 K., *Névtelen* 50 kenyér, *Steiner Irén* és *Juliska* 10 kilogramm kenyér, *Gartner* 20 kilogramm kenyér, *Névtelen* 50 kilogramm kenyér, *Szent Antal* 10 kenyér.

— **Kárterítés a pénteki tüntetésért.** A New-York-kávház termében ma gyűltek össze azok az üzlet- és kávéház tulajdonosok, akik a 15-én történt zavargás alkalmából károsultak, hogy megbeszéljék, hogy kin követelhetik anyagi kárukat. Az érkezőket résztvettek *Káldor Marcell*, *Kuroz Márk*, *Grün M.*, *Hirsch-Testvérek*, a New-York kávéház tulajdonosai, *Palyi testvérek*, *Germán Jenő*, *Moravetz*, *Rosenfeld*, *Karátsonyi* és társa. Határozatilag kimondták, hogy küldöttségileg kérvényt fognak átnyújtani a belügyminiszternek kárak megtérítése végett, mert konstátaltott, hogy a rendőrség mulasztást követett el. A jelen voltak bejelentett kárösszege 14.660 korona, ami nem is nagy összeg, ha tekintetbe vesszük, hogy a New-York-kávház ablakainak egy-egy táblája 2400 koronába kerül.

— **Elfogott merénylő.** *Belgrádból* jelentik, hogy a osendörsgé letartóztatta azt az embert, aki néhány nappal ezelőtt *Ivanovics* üszkübi plébános ellen merényletet követett el. A merénylőt *Hadzsi Antunov Antunnak* hívják. Az orvosok remélik, hogy megmenthetik a plébános életét. *Hadzsi* a macedoniai végrehajtó bizottságnak a tagja.

— **Egy festőművész öngyilkossága.** *Rómából* táviratozzák, hogy báró *Pidoll* festő revolverrel agyonlőtte magát. *Pidoll* sógora volt báró *Haymerle* volt osztrák-magyar külügyminiszternek és a máltai rendnél titkári állást foglalt el. Az ötvenhat éves ember sokáig élt Frankfurtban s a múlt év decemberében Rómába költözött. Öngyilkosságának okául nagyfokú idegességet mondják. *Pidoll* hat gyermekét hagyott hátra.

— **Megbékült munkanélküliek.** A munkanélküliek ma szép elégtételeit adták a munkaközvetítő intézet igazgatóságának. Az intézetnél ma délelőtti megjelentek az asztalos- kárpitos- faesztorgályos munkások, gépészek és lütkés és bebocsátást kértek *Létay* miniszteri tanácsos, igazgatóhoz. Odabent azután sajnálkoznak a munkások adtak kifejezést a fölött, hogy az intézetnél 13-ikán és 14-ikén zavargás történt. A deputáció vezetője azután szép szavakkal jelentette ki, hogy miután az intézet vezetőségének jóakaratairól meggyőződtek, hálával viselnek iránta. Azt kérte azután a szónok, hogy a rokonágak ügyeit külön helyiségekben kezeljék. *Létay* miniszteri tanácsos meglepődéssel fogadta a munkások bocsánatkérését és kijelentette, hogy az intézet — híven a kereskedelemügyi miniszter intencióihoz — képviseli a munkások érdekeit. A turbulens elemek lármája és gyerekes, megmondolatlan viselkedése által költözésükről elvonni magát nem engedte, mert bő tapasztalata volt meggyőződni arról, hogy a munkások zöme tisztességesen, becsületesen viseli magát, türelemmel várva a jobb időt, mely nekik munkát adni fog. Kijelentette még az igazgató, hogy a kereskedelmi miniszter mindig kész a munkások kívánságát — amennyire lehetséges, teljesíteni, ha azokról illő módon értesül, minnek tanúságát azzal is adta, hogy az intézet választánya által előjele terjesztett ama kérelmet, hogy a sztrájk-paragrafusát egészítsék ki, ami arra vonatkozik, hogy az intézet minden munkásnak ajánlatát, aki olyan helyre kíván beállni, ahol sztrájk van, és hogy a munkások részéről támasztott ama kívánságot, hogy az intézet vezetésében a paritás a munkaadók és munkások között helyreállítsák — s a választmány nyolc munkástaggal szaporították, — teljesíteni fogja. Az igazgató végre felhívta a küldöttség tagjait, hogy vele együtt oda hassanak, hogy a rend továbbra tenntartassék s felüljék meg azokat, akik a rendet zavarták. Ezt a deputáció meg is ígérte. Megemlítjük itt, hogy ma délelőtti egy pár rakoncátlanokdó henecong kezdett, akik közül három *Schmidt* Ede rendőrfelügyelő bebeszélte a VIII. kerületi kapitányra.

— **Földrengés.** *Klagenfurtból* táviratozzák: Tegnap este kilenc órák a városban és környékén földrengés volt. A lökések délről észak felé tartottak.

— **Rendőri hírek.** *Hornyák* András kislalapi parasztagdát ma reggel a kelenföldi úton elragadták a lovat. A kocsi eközben felborult s *Hornyák* súlyosan megsebesült a fején. Fiának, aki szintén a kocsi volt, semmi baja sem történt. — A minap a külső soroksári-úton egy jobb osztályhoz tartozó nő holttestét fogták ki a Dunából. Mivel senki sem ismerte fel, lefolyóképeztek s mint ismeretlen halottat temették el. — *Kuppl* Jakab könyvkereskedőségét ma délelőtti a Feoske-utca 12. szám alatt lévő lakásán megmérgezte magát. Allapota életveszélyes. — *Wolk* Nándor 70 éves városi napidíjas az éjszaka ittas állapotban került haza a fiatorai dűlő 1830. számú házába. Itt részeg fővel az udvarban lévő labodában tektűt le, ahol reggel halva találták. A szerencsétlen meggyógyt — *Pillate* Ignác ügyvédnek a Lipót-körút 19. számú lakásán az éjszaka eddig ismeretlen okból tűz támadt, amely az V. kerületi tűzország oltott el. — *Tarzó* György napszamos szombat éjjel a hajléktalanok menhelyében marófogót ivott. A Rókusba vitték, ahol rövidesen kiszendvedett.

— **Egyenruhák** diszöltönyök és libériák, olasz vivőszerek igen olcsón kaphatók *Tiller* Mór és Társa cs. és kir. udvari szállítóknál Budapest, Váci-utca 35.

(x) **A osus és kőszvényes betegségek** kiváló gyógyítószere a himeves *Zoltán-féle* kenőcs. E kipróbált szer iverge 2 korona. *Zoltán B.* gyógyszerárban, Budapest. V., Sétáló-utca és Szabadság-ter sarkán.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

(x) **Pántlikagilisztában, gyomorban** szenved az emberiség fele része. A himeves *Schneider-féle* páfrány-tokocsák, (galandó elhajító) számtalan embernek segített és adta vissza egészségét. Egyedül valódi (1 doboz 7 korona) kapható *Schneider J.* gyógyszerésznél *Resicán*.

Herczeg Ferenc

hütlenségi bűnpöze.

Jrta: LUCJÁN.

A hazaárulással vádolt *Herczeg Ferenc* nevű író állott ma a budapesti esküdtek előtt. A súlyosan kompromittált bűnös ember ügyével a napi sajtó sokat foglalkozott az utóbbi időben. A vádirat beigazoltak látja ellenében a Btkv. 146. §-ba ütköző s ugyanezen §. első bekezdése szerint minősülő *hütlenség bűntettét*. A jogerőre emelkedett vádhatározat novellisztikus színezéssel mutatja ki, hogy a drámaírói vénával terhelt terhelt a *kurucok lelkivilágából titkos adatokat szerzett s azokat a labanc hadak vezényletelével közölte*.

Ebből a célból — magyarul a vádhatározat — a nevezett vádlott *Ocskay brigádos* címen nagy raffiniációval történelmi drámát koholt s azt *Faludi Gábor* nevű bankárnyegedes színezésgató közbenjöttével megdöbbszent korhűséggel a színpadra vitte.

Az inkriminált szindarab — jolytatja a vádhatározat — a rivalda teljes lényével övezi *Ocskay brigádos*at, a tetten ért hazaárulót, míg *II. Rákóczy Ferenc* fejedelmi udvarát a balenfék sértő homályába helyezi sovány agarak és még soványabb cigány hangások gyanus társaságába. Ez a mozgalmas szcenéria megállapítja a dóluszt.

A vizsgálat adatai — végzi a vádhatározat — kétségtelenül beigazolták azt is, hogy a vádlott állampolgárt tervezett s hogy ebből a célból megvesztegette a színi kritikusokat. Nyomós gyanúok merültek fel arra nézve, hogy az állampolgárt a *dolovai nádor* finanszírozta s hogy a kémszolgálatokat a vádlott saját három testőre teljesítette. Ez utóbbiak azonban, minthogy a Nemzeti Színház műsoráról végképp letűntek, a mai főtárgyalásra nem voltak előállíthatók.

A tárgyalást, amely pontban kilenc órák kezdődött *Zsitvay* Leó kuriai bíró vezeti. A vádhatóságot *dr. Pataki Gyula* királyi ügyész képviseli. A vádjottat *dr. Verbóczy István*, a *Tripartitum* érdemes szerzője védelmezi. A halgatóság soraiban az összes *Gyurkovics* fiuk és lányok megjelentek.

(Herczeg Ferenc kihallgatása.)

Az elnök: Hol született?
A vádlott: A svábok között.
— Micsoda svábok között?
— Azok között, akik az ellenség hátát gyakran, de a saját mellüket sohasem verik.
— Tud-e irni és olvasni?
— (Könnyű melankóliával): Irni? Fájdalom, igen.
— A vádhatározat annak idején önnel közölte lett.
— Igen, barátaim siettek tudatni, hogy lerántottak.

— Bűnösnek érzi-e magát?
— Teljes mértékben.
— Hogy érti ezt?
— Méltóságos elnök ur, nem szeretem a féligazságokat, inkább az egész hazugságokat.
— Tehát ön eladta a hazát?
— (Udvarias meghajlással.) Eladtam, de nem szálítottam.

— Miért?
— Közbejött akadályok miatt.
— Mi volt az akadály?
— Az éber honfigond. A félhivatalos kuruczszurnál főszerkesztője, *Holló* barátom végzetes tévedésből azt hitte, hogy nagypéntek van, s hogy én a fia vagyok. Neki állt tehát mosni a fejemet garmond ritkítva. (Mozgás a teremben.)

Mi indította önt a hazaárulásra?
— Erzékeny zenei hallásom.
— Tessék ezt világosabban megmagyarázni.
— (Novella hőseinek szokása szerint megigazítja manzsettáit): Mint országgyűlési képviselő bosszankodva tapasztaltam, hogy a professzionátus kurucok is hamisan tujják a kuruc-nótákat. Fajzetekkel dolgoznak és forszírozják a tremolókat. Eh, gondolám, inkább a labancokkal fúvok egy követ, semhogy a gikszereket hallgassam.
— Ez lett volna az ok?

(Gondolkozik): Aprópó, most jut eszembe, egyéb okom is volt.

— Micsoda?
— A pangás.
— Az irodalmi?
— Nem, a gazdasági. Egyik képviselőtársam, ki összeférhetelenségét mindennap nyolc zsírós állással sokszorozza, a minap azt panszolta előttem, hogy nem tud megélni. Ez megvilágította előttem az ország helyzetét. Ha a nyolcszorosan inkompatibilis anyagilag zavaros, mihez kezdjen a természet romlatlan gyermeke, a kompatibilis? Éreztem, hogy az állami tönköl csak egy menthet meg: a hamis bukás. Még aznap érintkezésbe léptem telefon útján a labanc-körökkel.

— És megírta az Ocskay brigádosról?
— Sajnálom, de ezt az adott körülmények között nem kerülhettem el. Direkt utasításokat kaptam reá a labanc-kormánytól. Hja, ha az ember egyszerűt mond, történelmi drámát is kénytelen mondani.

— És milyen jutalmat helyeztek önnek kilátásba?
— Megkínáltak az üresedésben álló nádori méltósággal, de ezt visszautasítottam.

— Miért?
— Más állásra reflektáltam.
— Melyikre?
— Az intendánsi állásra.
— Mért éppen arra?
— (Önérettel): Mert erre az állásra éreztem magamban némi anti-talentumot. (Nagy mozgás.) Az elnök csönget.

— Most nevezze meg nekünk bűntársait.
— (Dalisan kiegyenesedik és kurucosan felkunkorítja a bajuszt): Méltóságos elnök ur, tekintetes esküdtbíró! Én, mint tapasztalni méltóztattak, bizonyos körülmények között bizonyos hazaárulást képes vagyok elkövetni, de indiskréciót soha és semmi körülmények között.

Ezzel véget ért a vádlott kihallgatása.

(Thaly Kálmán szakértő.)

— Ösmeri ön Ocskay brigádosról? — kérdi az elnök Thalytól.

— Harmencöt év óta tanulmányozom.
— Mi a véleménye felőle?
— Szigorúan megállapított nézetem van. Első osztályú hazaáruló. A Rákóczy-kor Puzániasza. Alábbvaló úri embert keveset ösmerek a világhistoriában.

— Nem az embert, hanem a szindarabot kérdeszem.

— Az utóbbit nincs szerencsém ösmerni. Majd akkor fogom elolvasni, ha belekerül az akadémiai anyagforrásba. Addig nem érdekel.

— És Herczeg Ferencet ösmeri?
— Van szerencsém. Mint képviselőtársamat igen nagyra taksálom.

— És mint író?
— Nem olvastam. Mondják, hogy tehetséges fiatal ember. Lehet. De szerény nézetem szerint azt, aki Ocskay brigádosról drámai hőssé avatja, minden kuruc-raison szerint legalább is fejvesztésre kellene itélni. Természetesen kihallgatás nélkül. Ez fontos. Egyebet az ügynek ebben a stádiumában nem mondhatok. Nem akarok prejudikálni. (Helyeslő moraj a hátsó padokban.)

(A nyitrai püspökség.)

Az elnök (Keszler József tanúhoz): Ön ugyebár lerántotta a darabot?

Keszler József: Ugy van és pedig a drámai törvények 139 §-ának 6. pontja értelmében.

— Igaz hogy a vádlott önt is hazaárulásra akarta csábítani?

— Emlegett valamit ilyen ügyletet, de én nem mentem bele a rizikóba.

— Történt a vádlott részéről megvesztegetési kísérlet?

— Igen.
— Mit ajánlott önnek?
— A nyitrai püspökséget.
— S ön visszautasította?
— A leghatározottabb alakban.
— Miért?
— Felekezeti viszonyaimnál fogva. (Szenzáció a teremben.)

(Bítkaviald.)

Az elnök (Bródy Sándor tanúhoz): Igaz, hogy Herczeg Ferenc önt is felszólította a hazaárulásra?

Bródy Sándor: Hát biz az megtörtént. Első hallásra kissé meglepett a dolog. Új volt. Ennyi az egész.

— És mit ígért önnek?
— Eleinte azzal biztatott, hogy bevisz a Kisfaludy-társaságba. De én ezt csekélttem. Ugy vélekedtem,

ha már az ember hazaárulást követ el, valami reálisan ellenértéket követelhet.

— És mit ígért asztalán?

— Hogy bikaviadalt rendeztet a tisztelőimre a Rákoson. Ebbe belementem.

— A bikaviadalba?

— Igen. Szeretem az efféle kemény tréfákat, ahol nem babra játszanak. Realista vagyok és a bikák nem szentimentálisak. Ennyi az egész.

(Ábrányi brigadéros.)

— Az elnök: Mit tud ön a szóban forgó hűtlenségről?

Ábrányi Emil: Hercege Ferenc kollégám egy alkalommal köszönte velem a dolgot s megkért, hogy támogassam.

— És ön megígérte?

— Nem voltam abban a helyzetben, hogy íróiarsamtól ilyen csekélységet megtagadhassek. Kijelentettem azonban, hogy tisztán platonikus lelkesedésemből teszem, minden hátsó gondolat nélkül.

— Nem ígért önnek semmit?

— De igen. Kilátásba helyezte, hogy kineveztet brigadérosnak.

— Ön elfogadta?

— Roppant vonakodások után, de férfias határozottsággal.

(Liptai Károly mankókon.)

Liptai Károly, a hűtlenségi bűnper egyik klaszszikus tanuja, mankókon vándorog a terembe.

— Az elnök: Ön megsántult?

Liptai: Igen. Én vagyok a kuruc-labanc háboru utolsó sebesültje.

— Mitől sántult meg?

— A gyors végkielégítéstől. Csak úgy repültem a lépcsőkön le.

— A vádlott önt is megvesztegette?

— Igen; mesés, káprázatos ígéretekkel...

— Mit ígért önnek?

— Korrektori állást az „Új Idők“-nél. (Morgás a hallgatóságban.)

(II. Rákóczy Ferenc a kurucokróli.)

A nemes fejedelmi alak megjelenése a teremben nagy szenzációt ébreszt. A braganzi herceg óta fejedelmi sarj nem állott a magyar bíróság előtt. Az áhítatos csend, melyben szavai elhangzanak, mindenkit meggyőz arról, hogy az *Ocskay brigadéros* előadása sem tudta végképp kiirtani a II. Rákóczy Ferenc személyét iránt érzett rajongó tiszteletet. A címzés kérdésénél azonban méltányolnunk kell az elnök zavarát II. Rákóczy Ferencnek ugyanis, mint fejedelemnek ex officio a „nagydság“ cím dukál, az elnököt viszont mint kuriai bírót hivatalból illeti meg a „méltóság“ megszólítás. A címzésnek ez a progresszív fejlődése igen fonák helyzetet teremtett. A közönség restelkedve sütötte le szemét a különös anomáliánál.

— Az elnök: Nagyságos fejedelem ur, tud-e ön valamit a mostani kurucokróli?

II. Rákóczy Ferenc: Méltóságos elnök ur, Rodostóba, fájdalom, a magyarországi lapok közül csak a *Pester Lloyd* jár. Nem mondhatnám, hogy véres száju kuruc lap. Ebből az újságból tudom, hogy az utolsó kurucmozgalom élén *Káldy Gyula* állott. Ő járta be az országot a kurucdalokkal. Hallottam, hogy antánvétel tért haza. Sajnálom a jó vitéz.

— És a mostani kuruc előkelőségeket nem méltóztatik ismerni?

— Csak a papiros-formájuk után. Valami *Schunda* nevű kurucrombitást hallottam gyakran emlegetni a kurucmozgalmakkal kapcsolatban. Az újságok ritkított betűkkel írják a nevét. Nincs szerencsém személyesen ösmerni ezt a derék kuruc-igriót.

— És arról nem hallott, nagyságos fejedelem ur semmit, hogy valaki újabban ismét előadta a kurucok ügyét?

— (Széld, szinte tulvilági mosolylyal): A kurucok ügyét? Előadta? Oh, méltóságos elnök ur, engedje meg, hogy erre a népdal szavaival feleljek:

El van az már réges-régen,
Amiatt már alhatik ken',
Ihatik ken'... méltóságos elnök úr...

Ezzel véget ért a bizonyítási eljárás.

(Dr. Pataki Gyula vádbeszéde.)

Dr. Pataki királyi ügyész röviden, sans phrases összegezi a főtárgyalás eredményét.

— Tisztelt esküdtek urak! Ha dramaturg lennék, tulajdonpó lelkessedéssel arra kérném önöket, hogy babérral és aranykoszorúval tiszteljék meg a vádlottat, az *Ocskay brigadéros* szerzőjét. Mint királyi ügyész, mint a vád képviselője azonban önbeismerésem, s a hit alatt kihallgatott tanuk vallomása alapján arra kell önöket kérnem, hogy mondják ki bűnösnek a hűtlensé-

ség büntetésében, melyért törvényeink, nevezetesen a 146. §. tizentöt évig terjedhető fegyházra rendel. Ennyit elvégre megérdemel testvérek között is.

(Dr. Verbóczy István védőbeszéde.)

— Az agg kodifikátor nyugodtan emelkedik fel ülőhelyéből s magasra emelve a Tripartitumot így kezdi a védőbeszédét:

— *Nota infidelitatis*, hűtlenségi pör tárgyalatott a mai napon előttünk. Törvényeink szerint ez a leg-súlyosabb deliktumok egyike. Ha úgy áll a kázu, hogy védelem előadta a hazát, akkor minden erre vonatkozó királyi dekrétum és törvény szerint *obsequ omne gratia poena capitis afficiatur*... minden kegyelem nélkül fejvesztéssel büntetessék. Azonfelül javai elkobzandók és tantieme-jei lefoglalandók.

De én, tisztelt asszeszor urak, úgy látom, hogy ebben a káuzban az *error in objecto*, a tárgyban való tévedés esete forog fenn.

Való, hogy a vádlott súlyosan vétett *Magyarország* érdeke ellen, sőt konstatálom, hogy infidelitást, hűtlenséget követett el *Magyarországgal* szemben.

De melyik *Magyarországról* van szó? A hazáról, Szent István birodalmáról, avagy az esthományban a Terézia-körúton megjelenő *Magyarországról*?

Világosan áll előttem, hogy az utóbbi forog szóban. Szent István birodalmának csak ez az egy újságja panaszkodott a hűtlenség mián. A többiek, nevezetesen pedig a haza, az igazi *Magyarország* nem jelentkezett panaszosnak.

Az öök nagy juris prudentiájának felesleges magyaráznom, hogy jogos panasz nélkül nem ítéltünk el senkit. Ez benne van a Tripartitumban is, a Csemegi-kodexben is.

Azzal lecsapta a súlyos könyvet és harsányan kiált:

— Kérem védelem felmentését!

[(Az ítélet.)

Az esküdtek nem bűnösnek nyilvánítják a vádlottat. *E verditk alapján a bíróság felmentő ítéletet hoz. Az ügyész mohón jelenti, hogy megnyugszik az ítéletben.*

Az ítélet kibírdetése után a terem minden részéről elnökök, bírák, ügyészek, ügyvédek, szakértők és országgyűlési képviselők rohannak a vádlottira. Valósággal leszakgatják róla a durva fegyverruhát.

— Mit akarnak? — kiáltja Hercege Ferenc halálsápadtan.

— Szerezzen nekünk jegyet a legközelebbi előadásra!

Félóra múlva a felmentett hazaáruló diadalmasan jelent meg a Vigszínház színpadán, hol a színezesek félkörben állottak. *Faludi Gabor* igazgató fogadta. Mint egy antik anti-Pyrrhus, kitérta karjait.

— Keblemre — mondá. — Még egy ilyen csapás — és mentve vagyunk...

Színpad és egyetem.

Budapest, február 18.

Európa két szélén, délnyugaton és északkeleten csudálatosmód ugyanaz az érdekes tünet mutatkozik. Országokban is, Spanyolországban is a színpad festett világa hozza izgalomba a népességet, főképp pedig leghevülenebb, mert legfiatalabb intelligens részét, a diákságot. A hasonlatosság azonban csak ebben a külső körülményben van meg. A lényegben a két tünet északon és délen más-más, valamint következményeiben is. Spanyolországban *Galdos Elektriája* a közéletnek egy mindenek által érzett kórságát tárta föl a maga igaz voltában s ez birta zsendülésre a diákságot s vele együtt a lakosságnak egy tetemes részét, megbomlasztván az eddigi közrendet s alapjában megintván az egész kormányzatot. Országokban egy *hazugság* akart a színpadon papolószékhez jutni s ez a *hazugság* bősítette fel az intelligens közönséget és a diákságot. Az analógia csupán abban az ellentétben mutatkozik, hogy míg Spanyolországban az *igazság* buktatta meg azokat, akik ellene voltak, Országokban a *hazugság* vált vesztré azoknak, akik ellene kikeltek.

A spanyol mozzalmak a mindennapi távirati tudósításokból eléggé ismeretesek; ellenben az orosz diákmozgalmakról kevés jutott eddiggel köz-tudomásra. Érdekesnek tartjuk hát közreadni a következő pétervári magánlevelet, mely a diákmozgalmak keletkezéséről levonja a homályosság lepleit, amely eddig takarta.

A múlt évi utolsó hónapjaiban — így szól a levél — több színpadon egy tendenciózus antisemita darabbal íparkodtak újabb zsidó-baszát szítani de sikertelenül. A színdarab címe: *Izrael fia* vagy *A csemepészék* volt. Az orosz színházjáró közönség, amely az intelligencia elemeiből s egyetemi városokban nagyobbára a diákságból áll, az efféle házszába nem igen megy bele. A darab csúfosan meg is bukott min-

denült, ahol előadták; de megtörtént, mint például Orelben az is, hogy a színészek vonakodtak benne játszani. Az is előfordult, hogy, mint Jekaterinenburgban, a kormányzó meg sem engedte az előadást, ne-hogy botrányokra szolgáltatasson alkalmat.

A pétervári császári színház intendása, *Volkonszkij* herceg, szintén vonakodott attól, hogy ezt a színdarabot a repertoírjába főlvegye; de a *Novoje Vremjénak* a francia nacionalistákkal együttérző ki-adótulajdonosa, *Zuorin* a fejébe vette, hogy a botrányos színdarabot előadja az ő befolyása alatt álló egyik kis színházban, jóllehet minden lel arra mutatott, hogy az előadás nem fog botrányok nélkül le-folyjni.

Ugy is történt.

A bemutató előadásra a közönség felháborodása olyan elementáris erővel tört ki, hogy az előadás több ízben félbeszakadt és nem is volt befejezhető. Folytonos fütyülés, dobogás közepett rothadt almát s mi egyebet dobáltak a nézőtérről a színpadra.

A rendőrség, előre is tudva, hogy botrány lesz, kellő erővel jelent meg a színházban; de nem azért, hogy a botránynak elejét vegye, hanem hogy minél több áldozat kerüljön a muszka Hermandad kezébe. A titkos rendőrök egy egyetemi segéd-inspektor ut-mutatásai mellett szorgalmasan jegyeztették a tiltakozásban résztvevő diákok neveit.

A diákság, felbőszülve azon, hogy egyetemi tisztviselő olyan helyen hivatalosodik, ahol voltaképp semmi funkciója sincs, összegyűlt másnap az egyetem aulájában s tiltakozott ez eljárás ellen. Az efféle gyülekezést és protestálást azonban az orosz egyetemi szabályok erősen tiltják, s a diákok vétségének sajnos következményei eléggé ismeretesek. Országokban nem is igen csodálkoznak a büntetésekben, csupán a büntetések drákói szigora tűnt fel. Mindazokat, akik abban a gyülekezésben résztvevően csak résztvettek, ha nem szónokoltak is, pusztán jelenlétükért egy évre kizárták az egyetemekről.

Azt mondják, hogy ez az irgalmatlan szigor a rendőrség bosszúállása volt azért, hogy a múlt évben a cár keményen megróttá a rendőrséget a diákokkal szemben való brutalitásáért. A közoktatásügyi miniszter is — úgy látszik — jobban szívén viseli a rendőrség ügyét, mint a diákság igazát s neki köszönhető a büntetések retentő szigorúsága.

Nagy iorrogás van e miatt az összes orosz egyetemeken. A diákságnak és a diákok barátainak csupán egy reményük van: a cár igazságérzete, amelyre bizonynélnek számíthatni, ha ugyan a tények az igazsághoz híven jutnak a felség tudomására. A cár szereti a tanuló ifjúságot és nem helyesli, hogy az ifjuság a rendőrség önkényének legyen kiszolgáltatva. De a mostani közoktatásügyi miniszter szemé-lye, aki előbb tanár volt és szivtelen, embertelen bürokrataként ismeretes, nem sok reményt nyújt arra, hogy az uralkodó megtudja az igazat.

FŐVÁROS.

(*) **A harmincas bizottság működése.** Ma délután ülést tartott a harmincas bizottságnak pénzügyi albizottsága *Vasziljevics* János tanácsos elnöklése mellett. Az ülésen résztvettek a többek közt: *Dezsényi József*, *Ludvig János*, *Szalai Mihály* s beható tárgyalások alá veték azokat a módozatokat amelyekkel a pénzügyi és gazdasági ügyosztály körébe eső teendőknél megakartások lehet tenni.

(*) **A főváros kölesönte.** A kölesönügyi bizottság *Halmos János* polgármester elnöklésével ma ülést tartott. A polgármester bemutatta a kölesön lebonyolítására vállalkozott konzorcium képviselőjének, *Kornfeld Zsigmond*nak az átiratát, amely szerint a pénzügyi intézetek alkalmasnak tartják a mostani időt a kölesön-ügyi tárgyalások befejezésére. A bizottság is kívánatosnak mondta, hogy a kölesönügyet sürögősen fejezzék be. A bizottság árt a konzorciumnak, hogy mielőbb küldje ki a képviselőket. A bizottság a tárgyalásokat sürögősen be akarja fejezni s úgy tervezi, hogy még a héten tárgyalja a pénzügyi bizottság s a jövő hét elején a rendkívüli közgyűlés.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Nemzeti Színház.** Pálleron *Ahol unatkoznak* című szellemes vígjátékában ma egy kis szerepváltozás volt a nemzeti színpadon. *Raymond* né a beteg Molnár Rózi helyett *T. Vízváry* Marska asszony játszolta, ezuttal először. Bár az ilyen vidám, hamis, kaogás asszonykák nem éppen neki valók, aki az érzékeny diskrét, komolyabb természetű fiatal nők ábrázolására termett: finom színeivel kedves és intelligens játékaival ebben a szerepben is jól megállotta a helyét. Az előadásnak ezuttal is, mint mindig, *Pricelle* Kornélia utolérhetetlenül bájos hercegnője volt a lelke és domináló középpontja.

"A Cyrano de Bergerac — plagium. Minthogy kevés kivétellel minden nagy hirre jutott szindarab ellen előbb-utóbb a plagium vádját emelik, csak természetesen, hogy Edmond Rostandnak *Cyrano de Bergerac* sem került el ezt a sorsot. Történt ez pedig *Chicagóban*, ahol egy *Gross* nevű ír egyenesen a bíróság előtt azt a vádat emelte, hogy Rostand a *Cyrano*t nemcsak az *The Merchant Prince of Cornwell* című darabja után írta, hanem egész jeleneteket vett át belőle szóról-szóra. Az érdekes pörben a most *Chicagóban* vendégcsereplő *Coquelin*, a *Cyrano* de Bergerac személyesítője szerepelt, mint kronatanu. *Coquelin* vallomásaiban elmondta, hogy Edmond Rostand még 1896-ban, tehát jóval az angol darab megírása előtt, elmondta neki a *Cyrano* tervét, sőt egész jeleneteket is felolvasott neki belőle, úgy hogy még a lehetősége is ki van zárva annak, hogy Rostand-nak csak sejtelve is lett volna *Gross* darabjáról. Az angol szerző küllömben azt kérte a bíróságtól, hogy a *Cyrano de Bergerac* előadását Amerikában tiltsák be mindaddig, míg közte és Rostand közt valamelyes egység nem jön létre. A bíróság még nem ítélte a kétségtelesen érdekes ügyben.

"Berlányi Vanda. Így nevezik s így írják helyesen annak a csinos fiatal színésznőnek a nevét aki a *Várszínház* vasárnap *Liliomfi*-előadásán Erzsike szerepét játszotta és annyira kitűnt az országos színésznőkkel a nézők közt. A sajtóhiba ördöge egy o betűt csempészett a nevébe és *Berlányit* csinált a *Berlányiból*. Ezzel helyreigazítjuk a kis tévedést a tehetséges nézők megnyugtására, akinek a nevével — úgy hisszük — még sokszor fogunk találkozni a hivatott naivák névsorában.

"Pálmay Ilka vendégcsereplése. *Pálmay Ilka*-nak utolsó fellépése, a diva gyöngékedése miatt hétfőről tudvalevőleg elmaradt a *Népszínházban*. Ugy értesülünk azonban, hogy a művésznő a jövő hét folyamán ismét *Budapestre* jön és akkor pótolni fogja elmaradt vendégcsereplését a *Nebántsvirág* címszerepében.

"Hangverseny. A budapesti református főgimnázium ifjúsága segélyegylete javára tegnap diszes hangversenyt rendezett. A hangversenyen *Roemer Karola* Giordani és Hubay egy dalát énekelte nagy sikerrel. Zajosan megtapsolták *Bakos Dezsőt*, aki *Allaga Géza* népdalait játszotta cimbalmon művészi, bravuros technikával. Különösen tetszett az énekár, amely a kurucdalokat összeválogatva adta elő. Az énekkart *Krausz G. Ede* tanár dirigálta. Közreműködtek még: *Wohlmut Fülöp*, *Ory Lajos*, *Salgó Ernő*, *Nemes Elemér*, *Szlávik Ede*, *Dobryniecky Lajos*, *Moehk Elvira*, *Fischer Sándor*, *Britz János* A hangversenyen nagy közönség volt jelen.

"A Népszínház új angol operettje. A *Népszínház* legközelebbi operett újdonsága, mint már említettük, *A cirksus szépe* (*Circus gril*) című angol operett lesz. Az operett olvasó próbáját, mint érteülnök, holnap megtartják s már a legközelebbi napokban hozzá fognak a bemutatásához. *A cirksus szépe*, a címszerepben *Küry Klárával*, március első felében fog színi kerülni.

"Tíz ezer forintos drámai díj. *Bécsben* az idén kerül odaítélésre a tizezer forintra növekedett *Raimund-díj*, amely azt a legjobb bécsi népies darabot illeti meg, amely abban az esztendőben a *Raimund-Theater*-ben színi került. Eddig két bécsi író kapta meg a díjat: *Carlweiss: Der kleine Mann* és *Burckhard: 's Katherl* című darabjairól. Az előbbi annak idejében a *Vigszínházban* is színi került *Éljen a kisipar!* cím alatt. A lajtánthi színpadi írók érhető kíváncsisággal várják, hogy ki kapja meg az idén a tizezer forintos díjat.

"Ujháziné a Deutsches Volkstheater-nél. Egy bécsi újság arról értesül, hogy *Ujháziné-Szekely Kornélia* aszonny, aki tudvalevőleg a német színpadra tért át a bécsi *Deutsches Volkstheater* tagjai sorába szerződött.

"Astarte. A párisi nagy operában a napokban volt a bemutatója *Xavier Leroux* nagy érdeklődéssel várt *Astarte* című új dalművének, amelynek szövegét *Grammont* írta. Az opera, dacára a gyöngye szövegnek s a zene néhol társzító voltának, nagy sikert aratott.

"A megoldás. A költségek apaszása körül mindig az ötlet segített az emberek s a pénzkalamitásokból csak a legközelebbi filiszter szokott pénzzel kilábolni. A tehetséges ember ilyenkor ötletet produkál s ezzel el van intézve a kényes ügy. A bécsi Burg-színház új adminisztratív igazgatója ahhoz a fajtához tartozik, amely ötlettel oldja meg a helyzetet.

— Hja ja — sóhajt az igazgató — sok a költség. Tulságosan sok. Kolléga urnak lehetne egy ötlete. A művészi igazgató haragosan néz.

— Bocsánat, — mondja — nem vagyok én bohózatíró, hogy ötleteim legyenek. A mai színháznál az ötletesség az adminisztráció dolga.

— Helyes. Igaza van. Ötletes lesznek. Induljunk ki a rendszerből. A rendszer szerint az ötlet úgy készül, hogy az ember a kis dolognál kezd. Mi okozza a legkisebb költséget? A szivar.

— Mitől a szivar?

— Hát az a szivar, melyet a színpadon meggyujtanak s rögtön eldobnak.

— Bravo! Nos?
— Segíteni fogok a dolgon.
— Lássuk!
Az igazgató becsengeti a szolgát s a következő utasítást adja:
— Franz! Mától fogva a próbákra rövid szivarokat fog vinni. Az előadásokon pedig ötös kútbát ad az urnaknak. Hogy azonban a do egy ne legyen nagyon feltűnő, a regalitász karikákat, melyeket a mi szivarjainkról szed le, amazokra teszi. Értette, Franz?
— Értettem.

Franz alázatosan meghajol s távozik. A két igazgató összenéz s aztán egymás nyakába borulva mondja:

— Kolléga, maga...
"A világ Verdi szobrára. *Milánóban* *Musti* polgármester elnöklése mellett bizottság alakult, amely céljával tüzte ki, hogy az elhunyt *Verdinek* szobrát állít, még pedig az egész civilizált világ hozzájárulása, mellett. A bizottság, amelynek *Visconti* herceg, *Arrigo Boito*, *Giulio Ricordi* és *Sonzagno* is tagjai, elhatározta, hogy a civilizált országok fővárosaiban bizottságokat alakít, a melyek aztán a gyűjtést megindítják.

"Operaelőadás a Telefon Hirmondóban. A Telefon Hirmondó kagylóiban ma este a M. Kir. Operaház előadása lesz hallható. Előadásra kerül *Hubay Jenő* operája a *Cremonai hegedős*, utána pedig *Naila*, a *Fordás tündére* balet, amelynek zenéjét szintén közvetleni fogja a Hirmondó. Az opera közvetítés után a rendezés első felolvasás következik. Május 10-ig végével 11 óráig még cigányzene lesz hallható, amelyet felváltva az Emke- és az Elte-kavézaház közvetíti előfizetőinek szórakoztatására a Telefon Hirmondó.

Jupiter és társai.

— Szerző a darabjáról. —

Budapest, február 18.

Tisztelt szerkesztő ur!
1900 január 23-ikán került színi a *Vigszínházban* a *Napoleon öcsém*, 1900 november 19-ikén ugyanott a *Tartalékos férj*, s holnap, 1901 február 19-ikén előadják a *Népszínházban* a *Jupiter és társait*.

Azt, hiszem, a hálás jelenkor nem vádol bennünket, Guthi Somát és engem, lustasággal.

Az ideál, amely előttünk lebeg: a lokális bohózat megteremtése. Próbáljuk, furjuk, faragjuk, s meglátjuk, egyszer egy hatalmas pesti dologgal fogunk előlenni. Nehéz dolog ez, higgyék el nekem, s nehéz különösen azért, mert a *Vigszínházban* a francia esprivel, a *Népszínházban* pedig az angol excentricitásokkal kell küzdeni.

A közönség ezeket bevette, megszokta, megkedvelte, el van velük telve, s nincs meg benne az, ami a franciát oly nagygyá teszi: hogy első sorban a magától kultiválja, ha gyengébb is s még *Shakspert* is átszűri egy francia szítán, átöltözteti gall divatba, s úgy adja elő. Minket pedig úgy eláraszt az idegen, hogy már a debreceni vásáron árult *Kossuth-kalapot* is *Morvaországban* gyártják.

Arról nem is beszélek, hogy lisztünket, buzánkat, állatainkat, szerény kis nyers kivitelünket galád módon üldözik és visszaszorítják.

De nem folytatom, mert önköz azt hiszik, hogy én vagyok a képviselőház közgazdasági bizottságának előadója.

Nem uraim, én egy magyar író vagyok, aki társammal kopogtatok az önköz ajtaján, hogy fogadjanak szívesen. Önök nagyon sokat tapsoltak már nekünk és mulattak munkáinkon; ez az, ami minket fokozottabb tevékenységre sarkalt.

Fogadják ezt prólógul.

Bákosai Viktor.

MŰVÉSZET.

□ **Gróf Andrássy Tivadar lemondása.** Lapunk hasábjain kiadtuk *Hock Jánosnak*, a Nemzeti Szalon ügyvivő alelnökének és *Zala Györgynek*, a Magyar Képzőművészek Egyesületének elnökének nyílt leveleit, amelyek a francia művészek budapesti fogadásá ötletéről támadt kontroverziát minden oldalról bemutatták. Ennek az esetenek sajnálatos következményeként azt a hírt hozták az esti lapok, hogy gróf *Andrássy Tivadar* lemondott az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat elnöki tisztéről, gróf *Andrássy Gyula* pedig, a Nemzeti Szalon elnöke, lemondott a Képzőművészeti Társulat választmányi tagságáról. Ami értesülésünk szerint gróf *Andrássy Tivadar* lemondása még nem történt meg, de meg fog történni a közeli napokban.

□ **Brodszky-kiállítás a Műcsarnokban.** A városligeti Műcsarnokban a jövő héten nyílik meg a minap elhunyt *Brodszky Sándor* hátragyott műveinek kiállítása, amelyre a *Képzőművészeti Társulat* a művész végso akaratainak tesz eleget. A kiállítás hozzávetőleg 180—200 műből fog állani és alkalmat ad majd a közönségnek, hogy a magyar művészet

eme derék munkásának a hagyatékából egy-egy emléket szerezhessen. A tárlat körülbelül két hétig fog tartani.

□ **Négy új szobor Szegeden.** A *szegedi* képzőművészeti egyesület tegnapi ülésén elfogadta azt az indítványt, hogy az új *szegedi* Erzsébet-ligetben Erzsébet királyasszonyunknak emlékszobrot állítson a *szegedi* társadalom. Maga az egyesület nemcsak a szobormű létesítéséről való gondoskodást vállalja magára, hanem saját anyagi erejével is hozzájárul a kegyeletes emlék költségeihez. — Ugyancsak a képzőművészeti egyesület határozta el, hogy érintkezésbe lép a magyar mérnök- és építész-egylettel a végből, hogy a Tisza-szabályozás nagynevű mérnökének, *Vásárhelyi Pálnak* tervezett szobrát Szegeden állítsa fel. A *Kossuth* és *Tisza* Lajos-szoborral együtt tehát négy szoborral gazdagszik Szeged városa.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A Tudományos Akadémia III.** természet-tudományi osztálya ma délután 5 órakor ülést tartott, *Than Károly* elnöklelte alatt, melyen *Ónodi Adolf* levelező tag a *szagláshány Kortánáról* értekezett, aztán a *nervus accessorius viszonya a gégekez* cím alatt élettani és alakítási tárgyúval foglalkozott. *Almássy György* vendég nagyrékkül felolvasást tartott *Jelentés tiensani tudományos utazásról* címen.

FARSANG.

□ **A fővárosi kereskedők bálja.** A farsang egyik legsikerültebb mulatsága a február 23-án a *Royal-szállodában* a kereskedelmi segély-egylet alapjára tartandó fővárosi kereskedők bálja lesz. A kereskedelmi miniszteren és az államtitkáron kívül számos képviselő és közéleti ember egyéb notabilitás váltotta meg jegyét. A bálanyak: *domonyi Brüll Miksáné*, *Szöhner Károlyné* *Sándor Pálné* és *maróthi Fürst Lászlóné*, valamint az egyes bizottsági tagok is nagyszámú belépőjegyet árusítottak már el.

□ **Emke bál.** *Kolozsvárról* táviratozók: Az *Emke* kolozsvári főiskola lényes jelmezbált rendezett ma este a *Nemzeti Színházban* *Szádeczky Lajos* egyetemi tanár *Régi erdélyi lakodalom* címen öt képből álló történelmi korrajzot írt s állított össze; a vőlegény gróf *Wass György*, a menyasszony báró *Bánffy Iona* volt, szerepeltek még többek között: *Bornemissa Gábor*, báró *Feilitzsch Artur* és neje, gróf *Lázár Istvánné*, báró *Farkas Gézáné*, *Paget Iona*, gróf *Bethlen Bálint*, *Szádeczky Lajos* és az erdélyi magnásvilág és előkelőség számos tagja. A lakodalom után a palotást 1802-beli magyar empir viseletben járták.

□ **A szászsebesi magyar kaszinó** 14-én a városi nagyvendéglő összes termeiben iényesen sikerült zártkörű jelmez-estélyt rendezett saját könyvtára javára. A rendezők érdeme, hogy sikerült a városnak évek óta egymástól idegenkedő elemeit a mulatságon egyesíteni. A mulatságon jelen voltak:

Asszonyok: *Basa Lajosné* (az éj), *Béky Albertné*, *Binder Emliné*, *Binder Lajosné*, *Conrad Henriké* (denevér), *Durugy Ferencné*, *Demszky Györgyné* (dismagyar), *ifj. Dahintén Gusztávné*, *Ersek Árpádné* (Bébe), *Földes Tamásné*, *Fejes Zoltánné*, *Grosz T. Jánosné*, *Gündisch Mihályné* (buzavirág), *Heiz Rudolfiné*, *Hennung Károlyné*, *Hubay Zsigmondné*, *dr. Krasser Gusztávné*, *dr. Krasser Jánosné*, *Kovács Endréné*, *Kendeffy Lajosné*, *Kranze Károlyné* *Szászváros* (*Pierette*), *Kraft Károlyné* (ő-szász népv.), *Kischer Rezsőné* (kalotaszegi népv.), *Lederhüger Vilmosné* (szitakötő), *Lohr Antalné*, *Letz Jozsefné* (Szeged), *Muresán Zevedeusné*, *Metz Ferdinándné* (Kelen), *Nagy Lászlóné*, *Pischl Pálné*, *Papp Gáborné*, *Roth Andrásné*, *dr. Roth Viktorné*, *Schusztar Gerhardtne*, *Schwarz Rezsőné*, *Soltész Elnőrné*, *Somkerei Gusztávné*, *dr. Streovin Sándorné*, *Szepesi Elekné* (spanyol cigány), *Szőcs Elemérné* (Szerdahely), *Temesvári Béliáné*, *özvegy Zoltner Jozefin*, *Wenk Gyuláné* (lengyel urnó).

Leányok: *Binder Mariska*, *Breitenstein H.* (kéményspró), *Dahintén Mici*, *Hablicsek Mici* (ördög), *Hablicsek Katica* (trollo), *Hablicsek Zseni* (Bébe) *N. Szeben*, *Heiz nővére*, *Hader Gizella*, *Jánossy Jozefin* (cigány leány), *Krausz Mari*, *Krauze Mariska* (Kassa), *Kacs Irén*, *Laupp Mariska* (ördög), *Laupp Ilonka* (harangvirág), *Letz Mici* (Szeged), *Lederhüger Luja*, *Leonhardt Hedvig*, *Murcsan Duci*, *Meetz nővére*, (Heinek), *Nagy Gizella* (kriszthyanum), *Róth Irén* (seccszó) *Reinisch Jozsa*, *Weisörtel Mari*, *Wolf Wali* (bubos pacsirta) *Zoltner Jozefin*.

EGYESÜLETEK.

(**Herczeg Ferenc felolvasása.**) Az *Ocskay brigád* öt nappal szerzője március hó 2-án szombaton, a *Pénztisztviselői Tisztviselők Országos Egyesületében* két elbeszélést fogja előadni. A felolvasás iránt nagy az érdeklődés.

(**Filozófiai Társaság Budapestén.**) Magyar Filozófiai Társaság címmel Budapestén egyesület van alakulóban, mely tagjait a művelt nagy közönség köréből gyűjti. A kezdeményező írók és tanárok ugyanis azt tapasztalták, hogy a művelt körökben fokozódik a filozófiai kérdések iránt való érdeklődés s így elérkezett annak az ideje, hogy az az érdeklődés egy szabad egyesület alakjában kifejezésre is jusson.

(**A magyar orvosegyesület**) e hó 23-án, szombaton délután 5 órakor *Szentkirályi-utca* 21. szám alatti lévő helyiségében ülést tart. A felolvasásokat betegbemutatókkal tartják meg.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Sajtópör.** A pozsonyi esküdtészek *Petőcz* Gábor törvényszéki elnök vezetésével ma kezdte tárgyalni *Funk* Samu orthodox rabbi becsületsértési és rágalalmazási sajtóperét *Mauthner* Gusztáv, a westungarischer Grenzboten felelős szerkesztője ellen, aki tavaly januárban írt egyik cikkében szövegről való igaztással vádolta *Funk*ot. Az esküdtészek megalakulása után a magánvádló képviselője *Rochlitz* Tódor ügyvéd semmisségi panaszt jelentett be az esküdtészek illetékessége ellen. A törvényszék rövid tanácskozás után kimondta az esküdtbírósg illetékességet és nem adott helyet a magánvádló kérelmének, hogy a tárgyalást a semmisségi panasz eldőlteig függesztesse fel. Az inkriminált cikk felolvasása után kihallgatták a hitközségnek 11 tagját, eskü alatt mind azt vallották, hogy *Funk* beszédeiben foglalkozott a polnai esettel, de nem igazított. Délután kihallgatták a felsőbb kereskedelmi iskola tanári karának több tagját. Holnap kerül a perbeszédre a sor.

§§ **A szobaleány karmái.** *Korizmis* Antalné szobaleánynak vette fel *Vedrődi* Viktóriát, s elvitte magával Alexandriába, hol a férje a nemzetközi konzuláris bíróságnak tagja. A szobaleány a színxek hazájában sem tudta rossz eselédmodort mérsekelni. Nyelvelt, feleselt és hencgett, mint ahogy a budapesti eselédok szoktak. *Korizmis* Antalné nem volt hajlandó ezt a budapesti eselédimpertinenciát a Keleten túrni. Kifizette minden járandóságát, s az első postagözssel visszaküldte szép hazájába. A nyáron *Korizmis* Antalné Karlsbádba ment, s amint *Vedrődi* Viktória ennek neszét vette levelet írt volt úrnőjének, melyben még tíz frankot követelt. A szobaleány levelének egyik passzusa így hangzott:

„Ha nem fizet, akkor úgy teszek, mint a képviselő szoktak tenni. Megfogom verni a méltóságos asszonyt ott, ahol tájalom.”

Hogy mért hivatkozott a krakléer szobaleány a képviselőkre, azt a vizsgálat nem tudta felderíteni, de azt igen, hogy megszarolni akarta volt úrnőjét. Emiatt ma állott törvényt. Igen szelid és alázatos volt a fő-tárgyaláson. Minduntalan hangzott ajkáról: esőkolom kezekt. De a későknek nem használtak, a törvényszék beigazoltnak látta a zsarolást és háromnapra elzárásra ítélte a Keleten járt szobaleányt.

§§ **A gyanu.** A szegedi esküdtbírósg felmentette *Braun* Vilmos csongrádi kereskedőt. A múlt év december havában veszedelmesen megszurta *Braun* a feleségét, mivel gyanuja volt, hogy az megcsalja.

Nyilttér.

Nagy üzlethelyiség lakások,

nagy tükörlablakkal, valamint nagyobb és kisebb

ügyvédeknek és orvosoknak föltötte alkalmasak, kiadandók VII., Erzsébet-körút 26. sz. a.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Berlin, február 18. Az osztrák-magyar nagykövetségénél az idén az udvari gyász miatt nem tartották meg a szokásos bált *Szögyény-Marich* nagykövét és neje tegnap nagy estélyt adott, melyen kétszáznál több vendég jelent meg, főleg az udvari és diplomata társaság fiatalabb tagjai.

Róma, február 18. A *Gerymanum* jezsuita-kollegium egy lelkészét az utcán halálosan megsebesítették.

Róma, február 18. Az udvar részéről ma hivatalosan közölték az állami főméltóságokkal, hogy *Helena* királynő hatodik hónapja áldott állapotban van.

Az osztrák helyzet.

Bécs, február 18. A pártok közt még egyre tárgyalás folyik a nem német nyelvű beadványok ügyében. Az eddigi javaslatok alapján nem jöhetett létre megállapodás. Ennek következtében politikai körökben némi aggodalommal várják a képviselőház szerdai ülését, melyen véglegesen döntenek az elnökök az interpellációkkal szemben helyén lévő cenzuráló jogról. Ha a pártok közt nem jönne létre megállapodás, nem valószínű, hogy maga *Vetter* fogja eldönteni ezt a kérdést, bár egyes cseh lapok szerint erre nincs joga.

A déljelölt folyamán nem kötelező értekezések

folytak a parlament egyes tagjai és a képviselőház elnöke között.

Bécs, február 18. A parlamenti helyzet nem tisztult. Gróf *Vetter* elnök tanácskozott *Pacak-Javorski* és *Kaizl*l a cseh interpelláció miatt. A megegyezést a német pártoknak az a határozata hátráltatja, amelyet a cseh interpelláció tárgyalás hoztak. Kimondották ugyanis, hogy nem engedik meg az interpellációknak cseh és német nyelven való felolvasását még akkor sem, ha a jegyzőkönyvbe csak a német szöveg kerülne is be. Ilyen körülmények között kevés a remény, hogy ezt a közvetítő indítványt elfogadják.

Bozen, február 18. Dípauli lemondása miatt ma a bozen-meráni falusi közegyekben választás volt. A kerület 207 szavazat közül 131-gyel *Trafoier* József konzervatív jelöltet választotta meg.

A bajor hadügyminiszter lemondása.

München, február 18. *Alfonz* herceg leküszönése következtében *Asch* hadügyminiszter beadta lemondását.

Milán emiége Pétervárott.

Pétervár, február 18. Ma itt Milán királyért rekvizitum tartottak, amelyen a szerb követség személyzete, tiszték, diákok és a szerb kolónia tagjai voltak jelen.

Max Régis bukása.

Páris, február 18. Tegnap volt a tizenegyedik kerületben a szükebb választás. Minthogy mérsékelt republikánus jelölt nem volt, a küzdelem csak a szocialista *Allemane* és az antiszemita *Max Régis* között folyt. *Régis* csak 3325 szavazatot kapott s ellenfele *Allemane* győzött. A választó helyiség környékén nagy élénkség volt, s a rendőrség nagyszabású intézkedéseket tett a rend fenntartására. Zavargás nem volt, s csak jelentékeny verekedés volt a szocialisták és antiszemiták között.

Uj szerb kormány.

Belgrád, február 18. A király *Vuics* párisi követét bízta meg kabinet-alakítással. *Vuics* tegnap este megérkezett Párisból. Minden jel arra mutat, hogy *Vuics*nak nem fog sikerülni radikális haladó-párti kormányt alakítani.

Belgrád, február 18. A kabinet rekonzultációját akként hajtották végre, hogy *Joanovic* Alexa a miniszterelnökség megtartása mellett az eddig általa vezetett külügyi tárcát felcsereéli az az igazságügyminiszteri tárcával.

A külügyi tárcát dr. *Vuics* Mihály, eddigi párisi követ mérsékelt radikális veszi át. *Vuics* ismételen volt pénzügyminiszter és azelőtt a nemzetgazdaságtan és pénzügytan tanára volt a belgrádi egyetemen. Az államtanácsossá kinevezett *Popovic* Lázár helyett a belügyi tárcát *Stefanovic* Nikola, a legfőbb számszék elnöke, volt haladó-párti és egykori belgrádi polgármester veszi át. A kabinetből tehát kilép *Popovic* Lázár belügyminiszter, *Antonovic* Naia igazságügyminiszter, és *Spasic* Diesan kereskedelmi miniszter. Az utóbbi rendelkezési állományba helyezik. *Popovic* Mika pénzügyminiszter ideiglenesen a kereskedelmi miniszterium vezetését veszi át. A többi miniszter, nevezetesen a külügy-, hadügy-, közmunkaügy és a pénzügyminiszter hivatalukban maradnak. *Antonovic*ot az eddigi igazságügyminisztert, a legfőbb számvéviszék elnökévé nevezték ki.

A délafrikai szabadságharc.

London, február 18. A Reuter-ügynökség jelenti De Aar-ból: *De Wet* és *Steyn* tegnap délelőtt Houtkraltól északra két-háromezernél emberrel és két ágyúval átkelt a vasuti vonalon. Az angolok gránátjai szétszórta a boerokat, amelynek ágyúi nem vettek részt a harcban. Egy páncélos vonat tengerészeti ágyúkkal lőtt a boerokra. Az angoloknak sikerült *De Wet* egész podgyászkiismeretét, egyebek között százezer töltést, valamint egy gyorstüzelő ágyútát zsákmányul ejteniük. Angol részről három ember sebesült meg.

London, február 17. A Reuter-ügynökség jelenti De Aar-ból tegnap kelettel: Bruce *Hamilton* dandára erőltetett menet után Kronstadtból ideérkezett. Ugyanez az ügynökség jelenti Carnarvonból, hogy *Delisle* ezredes hadoszlopai nyugatról odaértek.

Colesberg, február 18. *Knock* tábornok át kelt az Oranje folyón. *Phuner* hadoszlopa és a boerok nagyobb része oly messze van nyugat felé, hogy nincs érintkezésük *Colesberg*gel. Hír szerint az e hónap 13-iki ütközetben a boerok részéről hatvanöt ember esett el vagy sebesült meg.

London, február 18. A mai reggeli lapok a dél-afrikai harcokról kedvező jelentéseket közölnek. A *Daily Mail* azt írja, hogy *De Wet* legközelebb fogságba kerül.

Fokváros, február 18. Ma itt egy pestisees haláleset fordult elő. Két új pestisees megbetegedést is jelentettek.

Az angol alsóházól.

London, február 18. (Alsóház.) Az alsóház folytatja a felirati vitát. *Richmond* William kérdi, vajjon a kormány szándokozik-e lépéseket tenni, hogy a király által a felsőházban letett esküből kiküszöböltesék az a rész, mely a római katoikus vallást bátványimádónak és babonásnak mondja. *Balfour* azt válaszolja, hogy ő semmiképpen sem bámúlja a szokásban levő szavak kifejezőmódjának, de reméli, hogy ez a kérdés sok évre el van intézve. (Tetszés). *Richmond* megjegyzi, hogy az eskü szövege miatt a király civilistája ellen fog szavazni. (Nevetés.)

Dillon kérdezi: a pekingi követek odahatottak-e, hogy négy magasabb rangú kínai hivatalnok azt a parancsot kapja, ölje meg magukat. *Cranborne* külügyi államtitkár ezt tagadja. *Dillon* erre pótlólag még azt kérdezi, hogy a követek nem egyeztek-e bele abba, hogy az öngyilkosságot a halálbüntetés helyett elfogadják. *Cranborne* megtagadja a választ, mert állandó szokás, hogy a külügyi államtitkár az előzetes bejelentés nélkül tett pótkérdésre nem válaszol. *Dillon* most már tiltakozás jelöl a híz elnapolásról indítványozza. *Balfour* kincstári államtitkár hangsúlyozza, hogy Oroszország kijelentése szerint az orosz-kínai egyezmény csak egy módus vivendi létesítését és a rendzavarások megakadályozását célozza.

Balfour kincstári államtitkár azt mondja: A határokon a megszállás ideiglenes és bár Oroszország a kiürítésnél biztosítottak vár arra nézve, hogy a rendzavarások nem fognak ismétlődni, ez a biztosíték még sem fogja a területszerezés vagy protektorátus alakját ölteni. Amennyire Anglia tudja, egyik kormány sem kíván expedíciót indítani Khina belsejébe. Ha ily expedíció tervben volna, a parancsnokoknak első sorban ki kellene kérni kormányaik utasítását.

Bulgáriai állapotok.

Szófia, február 18. *Gelicsben*, a rachosi kerületben a tegnapi pótválasztáson a parasztok puska-tűzessel ráfáradtak a csendőrökre és egy csendőrt megsebesítettek. A csendőrség is lőtt és három parasztot megölt, ötöt megsebesített. A választást ellenőrző bizottság elnökét, mikor a választási helyiségből távozott egy paraszta a fején súlyosan megsebesítette.

Szófia, február 18. Megdöbbenéssel határos benyomást tett a *Petersburgszkija* Vjedomosztji egy vezércikkének a befejezése, mely így hangzik: A Balkán-félszigeten általában és nevezetesen Bulgáriában nagy kiélekednek az események, hogy mihamarabb magukra fogják vonni az összes európai kormányok figyelmét.

Közgazdasági táviratok.

Fiume, február 18. A *Gottfried Schenker* gőzös százhatvan waggon babrakománnyal elindult Amerikába. Tavaly százezer métermázsa babot raktak hajóráj.

Bécs, február 18. A papírgyárosok központi szövetségének mai ülésén elhatározták, hogy támogatni fogják a papírkivitel vámszabályozását.

Boroszó, február 18. A felső-szléziai kőszénbányákból február első felében 73.763 10 tonnás waggon köszent hoztak be Ausztriába és Magyarországra.

Washington, február 18. Azt hiszik, hogy Oroszország és az Egyesült-Államok kereskedelmi viszonyában nagyon válságos fordulat állott be. Az orosz dekrétumnak az lesz a következménye, hogy az amerikai gépek és fémipari termékek ára ötven százalékkal emelkedni fog. Attól tartanak, hogy ezeknek a cikkeknak a drágulása meg fogja akadályozni az Oroszországba való bevittet, amely a múlt évben harminc millió dollárt tett ki.

New York, február 18. (Terményárfák.) (Zárlat.) *Gyapot:* New Yorkban helyben 9 1/2 (9 1/2). Márciusra 8.84 (8.86). Májusra 8.90 (9.02). New-Orleansban helyben 9 1/2 (9 1/2). — *Petróleum:* Stand white New Yorkban 7.95 (7.80). Stand white Philadelphian 7.90 (7.75). Refined in Cases 9.— (8.85). Credit Balances at Oil City 1.25 (1.25). — *Zsir:* Western steam 7.70 (7.80). Robe és Brothers 7.85 (7.95). — *Tengeri* irányzata gyenge. — Február — (48 1/2). Májusra 46.— (46.—). Júliusra 45 1/2 (45 1/2). — *Buzza* irányzata gyenge. Páros ősi helyben 80 1/2 (80 1/2). Február — (—). — (—). Márciusra 79.— (79 1/2). Májusra 79 1/2 (80.—). Júliusra 79 1/2 (79 1/2). *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — *Kávé:* Iair Rio 7. ez. 7 1/2 (7 1/2). Feb.-ra 5.75 (5.65). Májusra 5.85 (5.70). — *Liszt:* Spring Wheat cears 2.75 (2.75). — *Cukor:* 3 1/2 (3 1/2). — *On:* 27.05 (26.85). — *Rész:* 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 18. (Terményárfák.) (Zárlat.) *Buzza* irányzata gyenge. Febr.-ra 73 1/2 (73 1/2). Májusra 75.— (75 1/2). *Tengeri* irányzata gyenge — Február 88 1/2 (89.—). — *Zsir:* Február 7.27 (7.42). Májusra 7.42 (7.52). — *Szaionna* short clear 7.48 (7.45). — *Sertészs:* Február 13.82 (13.95). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Ejje!

Hídeg lehellet éri homlokom,
Belém markol egy sejtetem,
— Vagy vágy talán, — hogy a halál, ami
Kacérkodik velem.

S lellem fájón beléremeg,
Temetek ifjan vágyakat . . .
A fény elműlik s már rém
Örökös éj szakad . . .

Fáy Nándor.

+ Alexandra angol királyné és a divat. A francia hölgyek azt mondják, hogy az angol nők nem tudnak izlésesen öltözködni. A mostani angol királyné még walesi hercegnő korában alaposan rácofolt erre a véleményre, s mikor mint fiatal asszony megjelent hercegi férje oldalán az arisztokrata társaság körében, teljesen reformálta a kigunyolt és elhanyagolt angol női divatot és megtanította az angol hölgyeket, miképp kell egyszerűen, de izlésesen öltözködni.

Gyermekkorában ő maga is tanult szabni és varrni, különösen pedig a kalapkészítéshez értett, a ruha, a szövet színének megválasztásában pedig valószínűleg mester volt. Viktória, az elhunyt angol királynének mindig nagy öröme teltet nyerte izlésében és jómagya is e szerint öltözködött, sőt a walesi hercegnő nem egyszer sajtóközleg diszította a királynő kalapját. A prüsszkalap és a prüsszruha, mely soha sem vált általános divattá, de mindig eléggé divatos lesz, szintén a hercegnő izlésének szüleménye, valamint ő hozta divatba a gyöngy-nyakéket is. Az alkalom és a környezet szabja meg a ruhát, és volt Alexandra hercegnő jelszava s ezt az angol hölgyek teljességgel megtanulták tőle. Sandvichban például csupán rövid kabátokkat a tiroli, vagy matrózkalapot hordott. Kedven színe: a halványpiros, heliotrop s orkhidea-virágokkal mintázott szürkés-kék. Divattanulmányait mindig nagy passzióval űzte, nem hiúságból, hanem főleg azért, mert az agg királynőnek nagy örömet és gyönyörűséget szerzett vele.

+ Művész és milliommónó. Eurcsa pörben hozott ítéletet a napokban egy párisi bíróság. Egy hírneves francia baritonista bepörölt egy dugdazdag, de zsugoriságról híres hölgyet négyszáz frank erejéig; a baritonista két estén énekelt az urasszony szalonjában, s ennek a fejében követelte a négyszáz frankot. A tárgyalás folyama alatt a bírő megkérdezte, valóban közreműködött-e az énekes a hölgy szalonjában.

— Igen, felelte az alperes — még pedig kétszer, de csak kísérletképpen énekelt.

Csodálkozva kérdezte a bírő:

— Hogy érti ezt?
Arról volt szó, hogy a művész fellépjen egy jótékony célú hangversenyen, amelynek én voltam a védnökönje. A hangját addig nem ismertem, a miatt látogatott tehát meg, hogy énekeljen valamit előttem próbaképp.

A bírő türelmetlenül vágott közbe:
— Jól van, de másodszor csak nem „próbaképp” énekelt a művész?

A hölgy nagy nyugalommal felelt:
— Másodszor is azért, mert akkor be akartam őt mutatni a jótékony hangverseny rendezőbizottságának.

A bíróság azonban ezt az érvelést nem fogadta el. Arra az álláspontra helyezkedett, hogy semelyik művész sem köteles egy feltűnésre a vendégek mulattatására próbát énekelni és megítélte a baritonistának a négyszáz frank tiszteletdíjat.

+ Kuruzsoló-avatás. Azt a szertartást melylyel a winebagok Észak-Amerikában új kuruzsolókat felavatják, orvosságünnepnek nevezik; nagyon régi szokás ez, mely, miként minden ünnepük, nagyrészt táncból áll. A tagok, akik ezen részvesznek, maguk között szövetséget alkotnak s bizonyos titkaik vannak, melyeket nemzökkel soha nem közölnek. Az ünnepüknek nincsen megszabott ideje, hanem akkor tartják meg, ha két vagy több személy a szövetségbe való felvételét óhajtja, ekkor megteszik a szükséges előkészületeket s meghívókat küldenek azokhoz a régebbi tagokhoz. kiknek jelenléte kívánatos. Az ünnepélyt külön e célra készítik, a meghívottak számára megfelelő nagyságú sátorban tartják, a tagok a sátor két hosszabb oldalán foglalnak helyet, a középső tér szabadon marad a táncosok részére. Az új jelölteknek három napig kell bolygóniuk, mielőtt felavatják őket; ezalatt az öreg kuruzsoló, aki az ünnepélyt intézi, titkos helyre vezeti és a szövetség összes titkaiba beavatja a jelölteket. Továbbá az éhezés alatt még bizonyos izsasztásoknak is alá kell vetniük magukat, amennyiben szövetséggel betakarják s bizonyos gyökerek gőzeinek teszik ki őket s ha ezt kiállották, megkezdődnek a szertartások, melyeken a meghívottak részvesznek. E szertartásokat a vén kuruzsoló tánc és beszéde, valamint mindenféle csodálatos cselekmény alkotja. Így többek között adott jelre az összes öregebbek lojtotagó modulátokat végeznek s azután egy kis kagylóhéjra köpnek. Ezt orvosságkönek nevezik s azt állítják, hogy állandóan gyomrójukban hordják s csak ünnepélyes alkalmakkor hozzák napvilágra. Végül mindegyik ujono orvosságcsokót kap, azaz összevarrott állatbőrt, amely telve van különféle csodaszerekkel, valamint a szájába egy orvosságkövet. Ezzel felvették a szövetségbe.

+ A tanulók testtartása az iskolában. Nagyon üdvös az a rendelet, amelyet a porosz közoktatásügyi miniszter bocsátott ki arra nézve, hogy miképp üljenek az iskolásgyermek a padban. A rendelet szerint minden iskolában szigorúan ügyelni kell, hogy a növendékek hozzászokjanak, hogy az írka, a számoló-tábla és az olvasó-könyv szemköztől kellő távolságban legyen és írás vagy rajzolás közben hátukat egyenesen tartásák. A tanuló bal karja az íróasztal szélén fekdűdjék, a felső testnek támasztékot nyújtson, hogy ez által megakadályozza a testnek balfelé való hajlását, a melnek az asztalhoz való szorítását, a szemtet pedig a helyes távolság megtartására kényszerítse. Irni, rajzolni és olvasni nem szabad oly időben, amelyben a világítás elégtelen; a nap sugara ne essék egyenesen a papírra, ezt ablakfüggönnyel kell megakadályozni. Az írkat vagy a számoló-táblát ferdén kell feltenni. Amig a gyermek olvasás közben az egyes szókat ujjával mutatja, addig mindig füve kell olvasnia. A rendelet a tanfelügyelőket utasítja, hogy a tanítók és a tanítónők figyelmét az iskolai ifjuság testi fejlődésére irányítsák és ügyeljenek, hogy az iskolában semmi se történjék, ami az egészségtan szabályaival ellenkezik.

+ Angol kereskedő s boer háború ellen. A világ semelyik kereskedője sem ismer barátságot üzleti ügyekben; annál meglegőbb tehát, hogy a business tekintetében nagyon is rideg angolok közt oly kereskedő is akad, aki idealisztikus világnézetében elítéli a boer háborút. Cadbury nagyon jónevű londoni csokoládé- és kakaó-gyárossal ugyanis hatvanezer font csokoládét és kakaót rendelt az angol hadügyminisztérium a délafrikai esatateren harcoló angol katonák részére. A nagykereskedő visszautasította a megrendelést. Azt mondotta, hogy ő lelke mélyéből elítéli a háborút s nem hajlandó oly üzletbe belelenni, amely a harc vezetését megkönnyítheti. Nyílt levelet is tett közre, amelyben kijelenti, hogy a háború Jézus Krisztus tanai ellen van, ő pedig vallásos ember. Közéletűntést kelt egész Angliában a Cadbury-cég viselkedése, és az angol sajtóban nem egy hang hallatszik, mely helyesli a nyílt és becsületes fellegást, amely a meggyőződést alárendeli az üzletnek.

+ Új szer a fíloxóra ellen. A jövő év tavaszán nagyobb kísérleteket tesznek majd egy új fíloxóra-irtószerezrel, melyet Godzevic orosz vegyész talál fel. Hir szerint ez új szer abban különbözik az eddigiéktől, hogy a szőlőtőre nézve teljesen ártalmatlan és nemcsak a fíloxórát pusztítja el, hanem a szőlőtőn élősködő egyéb állatokat is kiirtja. A laboratóriumban tett kísérletek állítólag teljesen kielégítő eredményt adtak, nemkülönben a Krim-félszigeten és Bessarabiában megkísérelt praktikus használatbavétel is.

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Irtá: STEPNIÁK.

(75)

— Barátom, — szolt Vatajko vállára téve kezét, — miért akarod megszorítani szegény barátaink utolsó perceit. Őket megmentenünk lehetetlen; csak szemük előtt mérszáróltatjuk le magunkat. Miért súlyosbitsuk ilyen látványval kegyetlen sorsukat.

A fiatal ember meghajította fejét és elhallgatott. Senki sem szolt többet. Szomoruan oszlott szét a gyűlés, szétronrtani, amit tett; Andrej pedig sietett, hogy teljesítse utolsó kötelességét barátaival szemben, tudtukra adni mindent, nehogy hiába reméljenek. Nyitott szemmel nézzenek sorsuk elé, amint olyan emberekhez illik.

Elvitte a levelet a börtönőrhöz, aki a levelezést végezte. Később megtudta, hogy a levél még aznap este rendeltetési helyére jutott. Sőt Zina társai nevében felelt is. A levél nem volt szomorú; sőt inkább derült hangú volt. Hanem Andrej az acélidegű férfi, gyermekként sirt mikor felolvasta, mert elkésett az és csak két nap múlva kapta meg, amikor a kéz, mely a szivrebát sorokat irta, kihűlt már, s a szív, amely azokat érezte, már megszűnt verni.

HARMADIK FEJEZET.

Épületes látvány.

Andrej olyan hirtelen ébredt föl, mintha valaki oldalba ütötte volna. Ugyanakkor a szomszédos templomban harangozni kezdtek. Órájára nézett, mely revolverével és törével a széken fekdűt mellette, öt óra volt. Az előző napon, amikor

még javában készült az ütökzetre, többször is ismételtette magában, hogy ötkor kell fölkelnie, hogy idején érkezékek a kijelölt helyre. Andrej pontosan akkor tudott fölkelni, amikor feltette magában. Nem gondolt rá és így most egészen gépiesen ébredt föl, jóllehet, semmi oka sem volt már a sietségre.

Megelőző este nagyon későn tért haza. Teljesen kimerítette a háládatlan feladat, megakadályozni esetleges zavargást a tulzók részéről. A néhány órai pihenés nem frissítette fel, mert még álomban sem hagyta el teljesen a valóság halavány sejtelmé. Mikor felébredt, teljes tudatában volt annak, amit az új nap magával hoz.

Vatajko a huszadik év egészséges álmát aludta. Andrej fel akarta kelteni, mielőtt elmegy, de azután meggondolta magát. A fiatal ember szőke area oly nyugodt, oly meglegedett volt álomban, minek hívja vissza előbb, mintsem szükséges, a valóság nyomorúságaihoz.

Andrej felöltözött, kelletlenül megevett egy darabka kenyert, azután zajtalanul elhagyta a házat.

Ezalatt a nap is felkelt ésőt jósló vékony ködlepel mögött. A város még aludt; az ablaktáblák mindenütt be voltak zárva. Az elhagyott utcák csendjét csak itt-ott zavarta meg egy-egy szemetes, fahordó, vagy haza siető bérkocsis. Itt-ott sörpörtek a járdát a kapuk előtt. Csak kevés járókelő látszott s az is nagyrészt sietve haladt a maga útján. De azért látott köztük lassu járásu meredező szemű embereket, kikben bajtársakat, barátokat, rokonszenvezőket vélt felismerni, akiket a várakozás kinja kiűzött az éjszaka csendjébe. Amennyire meg lehetett itélni, már régen járhattak, talán az egész homályos éjjelen át, testi fáradsággal igyekezve ellensúlyozni lelki fájdalmukat.

Andrej szinte öntudatlanul, égető, határozatlan fájdalommal szívében, ment amerre lába vitte. Egyszerre csak megállott és körülnézett. Ismert helyen volt. Az utcát kétoldalt magas fehér házak szegték be. Jobbról-balról egy-egy utca

nyílt belé. Valamivel odóbb volt a sétat hely. Ez volt a kiszemelt hely. Itt akarták a csinyt elkövetni. Idejött, maga sem tudta, hogyan. Itt volt tegnap is, elteleve reménnyel, hogy mielőtt hareba viszi embereit, még egyszer összehasonlitsa a terep és a térkép adatait. Csak néhány órája volt. Most távoli homályos álomnak látszott. Pedig nem álom volt, hanem tény, kézzelfogható valóság; és most . . .

Gondolatától kinezva leült a járdaköze. Meny nyivel más értelmekek állana itt és most, ha az a véletlen szerencsétlenség közbe nem jön! Mi lehetett a robbanás oka? Szerencsétlenség vagy vigyázatlanság? Valószínűleg vigyázatlanság. Ugy megszokta már a Dadogó a veszélyes anyagot, hogy úgy bánt vele, mintha hamu volna. Az utolsó órák sietésében talán még a rendesnél is gondatlanabb volt. Andrej mégsem tudott haragudni rá. Oly szomorú volt az ő sorsa, hogy sajnálkozást érdemelt. Szegény ember! Szívűből kívánta neki, hogy bár meghalt volna. Irtózatos, elviselhetetlen gondolat lehetett, az egész romlás okozójának éreznie magát. Talán mégis kiheveri sebeit; nos akkor egy hónap múlva — felakasztják. Aldozatok! Aldozatok! végnélkül. A gazemberek alig érnek rá lemészárolni egy csapatot, már is másik telik a legemesebbek, a legjobbak közül.

Éppen akkor jelent meg két „gazember“ az utca végén. Az egyik tiszt volt, a másik csak közlegény. Mind a kettő jelentéktelen, teljesen közönséges példány volt fajának. De mit határoz az? Abból a fájból voltak s keze ügyébe estek. Amint meglátta őket, vad bosszuszomj fogta el egész lényét. Felébredtek benne, ugyanazon a hangon, ugyanazzal a szavakkal a Vatajko fajtáju tulzó barátainak féktelen kijelentései és javaslatai, amelyek ellen tegnap olyan elsztánsan küzdött. De ezalatt őt is meggyőzték. A revolvertáska magától tolt előre, s a tör markolata kezét érintette. Fejében hirtelen kitűnő támadási terv támadt, anélkül, hogy akaratla legkevesbé közreműködött volna. Szerencsére esze nem volt egészen

+ Vakmerő tudós. Óriási szenzációt okozott Pettenkofernek, a napokban elhunyt német orvosprofesszornak ritka érdekességű és vakmerő kísérlete 1892-ben, mikor kolera-járvány dühöngött Hamburgban. Az európai nevű müncheni tudós ugyanis kolera-bacillusokat evett annak a bebizonyítására, hogy oly helyeken, amelyekben nincs kolera-járvány, nem fertőző a kolera bacillus az emberre. Tudományos meggyőződésében főtétlenül megbizva, egyenesen a járvány létszékéből, Hamburgból hozott bacillus-tenyészetet, és vakmerő kísérletéről be is számolt a müncheni orvosgyesületben. Egy újságíró meginterjúvolta akkor Pettenkofer-t a professzor az ő sajátos cinikus humorával ezt mondotta:

— Ugy-e arra volt kíváncsi, nem halt-e meg? Nos, látja, hogy élek, sőt mondhatom, hogy pompásan érzem magamat. Tessék elhinni, hogy nem is műveltem én valami nagy dolgot. Az egésznek az volt célja, hogy megcáfoljam az embereknek okatlan félelmét a kolera-bacillusoktól.

+ Rendőrség, amelyre vigyáznak. Van a világnak oly rendőrsége is, amelyre vigyáznak s mi sem természetesebb, minthogy Amerikában esik meg az ily dolog. New-York tizenöt nagytékintélyű polgára összeállott és Potter püspök vezetése alatt feladatuk tüzte ki, hogy az amerikai metropolisz morális épsége fölött örökölje. A tizenöt ur több szagból álló egyesületet szervezett, melynek *As örökölők egylete* címet adták. Az alapszabályokban ki van mondva, hogy a tagok csoportonként kötelesek felügyelni egy-egy városrészre és első sorban ellenőrizniük kell a rendőrséget, teljesíteni a kötelességét. Az egyesület vigyáz majd arra, hogy a barokaf, a kávéházakat, a vendéglőket pontosan becsukják-e a zárórákban, hogy a rendőrség betartja-e ezekben a helyiségekben az előírt felügyelet és a tulajdonosoktól nem fogad-e el pénzt vagy ajándékot. Az egyesület minden héten ülést tart, amelyen a tagok kötelesek beszámolni a tapasztalatakról.

+ Mily színdarabok nem valók a színpadra? Egy német színházi folyóirat legutóbbi száma mellé kérdőíveket mellékel; arra kellett felelni: mely darabok azok, amelyek éppen úgy soha, már eleve nem kerülhetnek színpadra?

A német színházaknak egy nagy része úgy felelt, hogy ily darab — nincs. Volt oly színházdirektor is, aki lakonikusan azt felelte, hogy a rossz darab. Akadt oly színház, amelyik úgy nyilatkozott, hogy nem szabad színre hozni azt a darabot, amely nagy személyzetet igényel, egy másik pedig arra az állappontra helyezkedik, hogy tizenhat személynél többnek nem szabad előfordulni egy színműben. Legtöbb színházdirektor azt mondja, hogy nem szabad előadni a vállalásellenes darabokat, mások a „politikailag kértelmű” műveket kifogásolják, a *detmoldi* színház

elborulva. Főleg a járdakörül és anélkül, hogy egyszer is visszafordulna, sietve elment. Félt, hogyha karhossznyira lesz a gazembertől, nem bír az indulatával.

Nem, nagyon sokat várt az idegeitől. Ha már ez a két nyomorult szolgál ennyire vitte, mi lesz belőle a kivégzésnél? Egész biztosan elárulja magát valahogyan. Jobb, ha egyáltalán nem is megy el. Minek is? Egy kivégzést mindenestre lesz alkalmam részletesen látni — a sajátját, ha rákerül a sor. De semmi kedve sem volt csak egy nappal is megőriztetni azt az időt, amely nem is az övé, amely a nagy küzdelemé.

Elhatározta, hogy menni fog, menni, ahova lábai viszik, amíg csak el nem mulik a kivégzés ideje. Akkor visszatér a főhadiszállásra.

Nekivágódott egynéhány görbe utcának, a mely a város közepe felé vitte. At akart menni a város tulsó felére. De mennél jobban nyomult előre, annál jobban feltartóztatta az ellenkező irányba szönlő tömeg. Egészen eltorlasztották az utcákat. Százak, ezrek voltak, mind egy irányban mentek, hajtottak, futottak keresve a legjobb helyet.

Vajjon gondolkodtak-e róla, hogy mit fognak megbámulni? Volt-e, aki megértette? Kivel tartottak? Az áldozatokkal vagy a gyilkosokkal? Semmit sem lehetett leolvasni ezekről a fásult arcokról. Jól megőrizték a titkukat, ha ugyan volt. Mindvégig hordják majd ezt az álarcot, — avagy leejtik s mutatnak-e gyűlöletet vagy szeretetet valami emberi érzést?

A fásult arcok, a kabátok, — hosszuk, rövidék, kék, szürke, feketék — a női ruhák és férfi kalapok, mind többen többen lettek. Most már egészen elállták az utat, úgy hogy csak erős könyököléssel lehetett utat törni. De ugyan minek? Volt-e valami keresni valója odaát? Andrej nem küzdött tovább. Az ő arca is fásult lett! Atogondta magát az emberi lények rohanó sodrának s gépiesen követte a többieket. Eleinte meglehetősen gyorsan mentek, azután mind lassabban, lassabban.

(Folytatása következik.)

nem szereti a szocialisztikus irányú, a *passaui* a pikáns darabokat, a *darmstadti* pedig a házasságtörő drámákat. Pompás a *sondershauseni* hercegi színház nyilatkozata, amely úgy szól, hogy minden darabot elő lehet adni, csak — *Sudermannét* és *Hauptmann Gerhardtét* nem, mert azok nem érnek egy fatátkát sem.

+ Szöbbség. A legjobb szótárak szerint a spanyol nyelvben 22.000, az angolban szintén 22.000, a latinban 25.000, a franciában 30.000, az olaszban 45.000, a görögben 50.000 s a németben 80.000 szó volna. A 22.000 angol szó közül 15.000 olyan, hogy mindenki megérti, aki latinul, franciául vagy olaszul tud, továbbá 3000 angol szó német eredetű és így körülbelül 4—5000 szó van, amely 6-bit maradvány.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Osztrák-Magyar Bank állása, mint Belsőfő táviratozók, február 15-én a következő volt: Bankjegytartalom 1.317.488.000 korona. — 33.211.000 K. Erőközlés: 1.286.918.000 korona (+ 7.099.000 korona). Váltótárca 260.371.000 korona (— 45.127.000 korona). Lombard-üzlet: 66.121.000 korona (— 885.000 korona). — Adómentes bankjegyártalék: 251.745.000 korona (+ 40.390.000) korona.

A Magyar Jelműzők Hitelbank 4%-os záloglevelének és 4½%-os korona értékű községi kötelezések tervszerű évi kisorsolása március 4-én délelőtti 10 órakor fog a bank helyiségeiben megtartani.

A Salgótarjáni Közszékhely Részvénytársulat főszámadása 1900 december 31-ikén.

Vagyon. Beszerzések, építkezések és beruházások számlája: Bányáink értéke Salgó-Tarjánban, Kis-Terenföld és Petroszényben 7.920.844 K. Pénztár és értékpapírok: Pénztárkönyv Budapestben 240.139-06 K. Pénztárkönyv Salgó-Tarjánban és Petroszényben 150.857-57 K. Betétek pénztárkönyvénél 2.959.646-42 K. Cselekvő váltók 109.989-10 K. Értékpapírok (elsőbbségi kötvények, záloglevelek stb.) 4.586.957-45 K. 6000 db. ki nem bocsátott saját részvény a társulat tárcájában 1.200.000 K. Letétek értékpapírokból 288.010-40 K. Összesen 9.480.600 K. Hivatalnokok nyugdíjalapjának értékpapirjai 1.056.659-80 K. Ingatlanok leltára és anyagok: a) Földbirtokunk Salgó-Tarjánban, Baglyas-alján, Zagyávan, Inaszón, Etesén Petroszényben stb. 448.494-90. b) Berendezések és leltárak 3.923.977 K. c) Letarolásra megvett erdők 252.934-99 K. d) Üzleti anyagok 1.603.495-28 K. e) Emlékiszerek 228.517-23 K. f) Szenkészlés 78.651-44 K. — összesen 6.538.109-84 K. Adóskok: Különböző adóskok (szén-számlák) 2.118.827-53 K. Foglalt és függő számlák 217.179-57 K., összesen 2.336.007-10 K. Főösszeg 26.930.252-14 K.

Teher. Részvénytöke: 70.000 drb részvény a 200 K. — 14.000.000 K. — Hitelezők; Tartalék értékpapirjaink árkülömböségeért 259.998-73; Tartalék kétes követelésekért 130.970-76 K. Külön tarték tervezett új befektetésekre stb. 419.780-52 K. Különböző hitelezők 633.494-01. Letétek értékpapírokból 286.010-40 K. Hátralevő munkabérek 1900. december hóról Salgó-Tarjánban és Petroszényben 249.303-39 K. Hátralevő osztalékok és részvénytöke visszafizetés 18.390 — K. Az igazgatók és hivatalnokok jutaléka 263.175-02 K. Összesen: 2.261.120-83 K. A hivatalnokok nyugdíjalapja: 1.108.190-15 K. Törlesztési tartalékok: Tartalék a leltár elhasználásáért és esetleges szaporításáért stb. 4.911.114-94 K. Törlesztési száma: Tartalékok a részvénytöke törlesztésére stb. 1.878.452-48 K. Nyereség- és veszteség-számla: Tiszta jövedelem 1900-ra, az új számlára előírt összeggel együtt 2.775.773-76 K. Főösszeg: 26.930.252-14 K.

Nyereség- és veszteség-számla. Tartozik. Törlesztési tartalékok: Leírás a leltár értékesítésének fejében 400.000 K. Adó-számla: Adófizetés 1900-ra Salgó-Tarján után 292.538-80 K. Adófizetés 1900-ra Petroszény után 73.162-72 K.; összesen 310.701-72 K. Jutalék számla: Jutalékért az igazgatók és hivatalnokok részére 1900-ra 263.175-02 K. Tiszta jövedelem az új számlára előírt összeggel együtt 2.775.773-76 korona. Főösszeg: 3.749.650-30 korona. Kévelet. Maradvány 1899-ről 407.198-50 K. Gazdasági számla: Földieink jövedelme 1900-ban 2.979-63 K. Kamatszámok: Értékpapirjaink (elsőbbségi kötvények, záloglevelek stb.) és takarékpénztári betétek kamat-maradvéka 254.459-26 K. Szén-összámla: Bányák bruttó-jövedelme 3.085.018-11 korona. Főösszeg: 3.749.650-30 K.

Az osztrák hitelintézetet ma közzétett mérlege 11.297.000 korona tiszta nyereséget mutat ki, vagyis 573.000 koronával többet mint a múlt évben. Az igazgatónak elhatározta, hogy a közgyűlésen 32 koronányi osztalék fizetését fogja javaslatba hozni és 115.000 koronát fog új számlára átvinni.

A mérleg főbb számai, a konzorciális üzletekből származó nyereség december 31-ig leszámlált részét is a felosztásra kerülő évi nyereségbe beszámítva, a következők:

Jutalékok (az árunyereséget is beleszámítva) 3.982.000 K. Kamatok 10.910.000 K. Devizák 624.000 K. Nyereség értékpapírokon konzorciális üzleteken és betéti üzleteken 1.859.000 K. Utólagos bevételek 14.000 K. Különleték 311.000 K. Nyereségáthozatal 79.000 K. Nyereség a magyar általános hitelbanknál —. Összesen 17.779.000 korona. Ebből levonandó: Fizetések 2.921.000 korona. Költségek 1.172.000 korona. Adók és illetékek 2.085.000 korona. Követelések leírása 17.000 korona. Különleték 287.000 korona. Összesen

6.482.000 korona. A tiszta nyereség tehát 11.297.000 korona.

1900-ban leszámláltattak: Stölze-féle üveggyári részvények, 4%-os magyar koronajáradék, 3½%-os koronajáradék, 4%-os déli vasuti elsőbbség márkákban, 4%-os déli vasuti elsőbbségek frankokban, 4%-os buschtiehradi vasuti elsőbbségek, 3½%-os aussig-teplítési vasuti elsőbbségek.

Nincsenek még leszámlolva: a fumei petroleum-finomító részvényei, a malom-faipar-részvénytársaság részvényei, az első osztrák linooleum-részvényei, a Providentia általános biztosító társaság részvényei, a naitaipar-részvénytársaság részvényei, a nestomizi cukorfinomító részvényei, a Banque Internationale de Bruxelles részvényei, az Alleanza Societa di Assicurazioni részvényei, az osztrák lezgyár részvényei, a Tanner, Laetsch és társa-féle gépgyár részvényei és a Skoda-művek részvényei.

A hitelintézet kommunikéje közli, hogy a hitelintézet vajlamennyi alapítójával, kivéve a prágai Lámel Lipót cég jogtulójaival egyezményt kötött, amely szerint a jövődébéli tőkeemeléseknél, ha a tőkeemelés névértéke nem haladja meg a 20 millió koronát, az alapítótak nem illeti elővételi jog; ha azonban a kihosátás összege nagyobb a nevezett összegnél, amennyiben a 44 millió koronát nem haladja meg, az alapítónak a kihosátás egy harmadára elővételi jogot adnak ugyanazon átvételi árak és fizetési feltételek mellett, mint a részvényeseknek. Ezt az egyezményt a legközelebbi rendes közgyűlésen fogják bemutatni jóváhagyás végett.

Hajómenetrend. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság a szái járatokat Sabác és Mitrovica között február 18-ikától kezdve a következő menetrend szerint fogja fenntartani: Indulás Mitrovicáról Sabáca naponként délelőtti 9 órakor. Indulás Sabáceről Mitrovicára naponként déli 12 órakor.

Vásárosarnok. (Vámos és Brüst hatósági közveitök üzleti jelentése.) Középes forgalom mellett eladtunk: Jó minőségű marhahús hátulját 76—88 fillér, elejét 60—76 fillérről kgknt. Borjú hosszan levonás nélkül 80—96 fillérről jegyez. — Elsőrendű nehéz bárányok páriáért ma 14—16 korona, gyengébb minőségűekért 10—12 koronát fizettek. Nehéz pörkölt sertések mai jegyzése 80—84 korona métermászként. Szarvast eladtunk 72—78 fillérről kilogrammonként egészben. — Vadsertés gyengén keresett. — Tojás ára a külföldi alacsony jegyzések hatása alatt ismét bukkott és lanya irányzat mellett ma 72—74 koronával fizettek a prima tojás eredeti ládját. — Vágott liba ára ellenben ma 120—125 koronára emelkedett kgknt. II. rendű liba mai jegyzése 110—112 fillér. — Prima teavaj 160—210 korona. Friss természetes főzójaj 150—160 korona kgknt. Friss tehénúrt mai jegyzése 12—20 fillér kgknt minőség szerint. — Elő baromfi ára nem változott. Rántani való csirke 160—180 korona, sütni való 2—2-60 korona. Tyúk 2-40—3 korona páronként minőség szerint.

Petroleum. (Hesz Lázár és Társa cég jelentése a *Budapesti Napló* részére.) Az irányzat változatlanul szilárd, az árak nem változtak. Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 49.— kor. Orosz 3 csillagos petroleum 43.50 kor. Biztonsági 2 csillagos petroleum 42.— korona. Ipari 3 keresetű petroleum —. — korona. I. Standard petroleum 41.— korona. Amerikai császárölaj, ottani finomítás 60.— korona. Amerikai császárölaj belső finomítás 52.— korona. Az árak 100 kilogrammonként készpénzfizetés mellett, az iteni vasúthoz szállítva értendő. Kékalic 1 vasmentes 66.— korona. Zöldgáz 8.— korona. Carbolium 1.17.— korona. Carbolium II. 15.— korona. Bacu gépolaj (országi) 44.— korona. Oliva gépolaj I. 86.— korona. Oliva gépolaj II. 72.— korona. Tovothé gépkénés 60.— korona.

Juhvásár. (A budapesti marhavasártéri vásárpénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 430 darab juh. — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű ürü 40 l.-től 45 l.-ig, kivételesen — l. 1 kg.-knt, (vagy 37 k.-tól 47.50 k.-ig páronként), középmínőségű ürü 38 l.-től 44 l.-ig, kivételesen — l. kg.-knt, vagy 28.50 k.-tól — k.-ig páronként, anyajuhok — l.-től 35 l.-ig, kivételesen — l.-től — l.-ig, vagy 23 k.-tól 28 k.-ig, középmínőségű gypjas — l.-től — l.-ig, kivételesen — l. kg.-knt, vagy — k.-tól 32 k.-ig páronként, kosok legjobb minőségű — fillér, páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok — fillér, páronként — korona, szerbiai juhok páronként — korona, romániai juhok páronként — korona, kiselejtezett juhokért páronként — korona, kecskék — korona páronként. Változatlan irányzat, változatlan árak.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi február 18. Készlet 377 darab. Elzárta 347 darab. Összesen 951 darab. Eladatott 549 darab. Maradt 202 darab. Napj árak: 120—180 kilogramm súlyban 84—88 koronáig, 220—280 kilogramm súlyban 84—90 koronáig, 320—380 kgr. súlyban 88—92 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 84—90 koronáig. Malac 74—84 kgrig 74—84 korona. A vásár élénk.

Bécsi vágómarhavasár. Február 18. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott vágómarhavasárra felhajtott: 3112 darab magyar fajta, 891 darab galiciai fajta, 41 darab bukovinai fajta, 797 darab német fajta, összesen 4751 darab szarvasmarha.

Nagyob felhajtásra az árak csökkentek. Jegyzések: 100 kilogrammonként 60 súlyban: magyar hizókör I. minőségű 70—78 fillér, kivételesen — fillér. II. minőségű 68—68 fillér, III. minőségű 60—57 fillér, galiciai hizókör I. minőségű 70—75 fillér, kivételesen — fillér. II. minőségű 60—69 fillér, III. minőségű 60—58 fillér, német hizókör I. minőségű 80—85 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 70—79 fillér, III. minőségű 58—60 fillér. Legelő ökör 46—54 fillér. bika és tehén 100 kilogrammonként 41—66 korona. Kivételesen 68 kor.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1901. február hó 19-én.

A oremonai hegedűs.

Opera 3 részben. Szövegét írta: Coppée és Beauclair. Fordította Abrányi Emil. Zenéjét szerző Hubay Jenő.

Személyek:
Ferrari Várady Gianina Blätterbauer
Filippo Beck A podesta Mihályi
Sandro Déri

Utána:

Naila, a forrás tündére.

Ballet 3 részben. 4 képből. Irták Nutter és Saint-Leon. Az I. és IV-ik kép zenéjét szerző Minkus, a II. és III. képét Delibes Leo.

Kedzete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. február hó 19-én.

A peleskei nótárius.

Énekes bohózat 3 szakaszban. Irtá Gaál József. Zenéjét szerz. Thern Károly.

Személyek:
Zajtai István Ujházi Hermann Zilahi
Klára Lányiné Othello Beregi
Baczur Gázi Rózsahégyi Desdemona Hegyesi
Tóti Dorka Rákosi Vasas német
Sugár Laci Gyenes Vizvári
Hopfen Gabányi Latabár
Fanny Ligeti J. Nádai B.
Nina Nagy Ib. Császár

Kedzete 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. február hó 19-én.

Miss Sabaret vendégfelléptével.

A postás fiú.

(The messenger boy).

Operett 5 képből. Szövegét írta: James T. Tanner és Alfred Murray. Fordították: Salgó Ernő és Mérey (Merkl) Adolf. Zenéjét szerzők: Ivan Caryll és Lionel Moncton.

Személyek:
Punchestown Mátrai Bang, postásfiú Sziklai
Hooker pasa Molnár Nóra Inkei G.
Cosmos bey Giróth Daisy Dóry M.
Olive Rainor Palásthy Lady Panches, Sziklainé
Pott kapitány Ráthonyi Mistross Bang Margó Z.
Stokfisch tanár Szilágyi Róza szobalány Róza L.
Tudor, bankár Vidor Lady Winifred Varga A.
Naylor Kardos Cecile Gover Gombaszögi
Gascogne Iványi De Fleury Fűredi

Kedzete 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zene-műkereskedéseiben Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a, valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. február hó 19-én.

Ocskay brigadéros.

Színmű prólogussal, 4 felv. Irtá Herczeg Ferenc.

Személyek:
Ocskay László Fenyvesi Dili Dellé E.
Tisza Iona Csillag T. A palóc Szerényi
Tisza Julka Négrádi Szörényi Gál
Pynér Hegedűs Tarics Bihari
Ozorbóczy Katalin Ocskay Sándor Tapolczai
Jávorka Géth Königsseg Balassa

Kedzete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. február hó 19-én.

Előszór:

Jupiter és társai.

Eredeti énekes bohózat 3 felvonásban. Irták Guthi Soma és Rákosi Viktor.

Személyek:
Bogács Németh Miska Kovács
Petiendy Kiss M. Bankóné Siposné
Klarisz Kury Esztike Kápolnai
Filippi Solyimosi Gergő Ujvári
Dorongi Szirmai Bucsiné Baán N.
Királyi Raskó Ágnes Izsóné
Bányai Kenediök Táncos Szerdahelyi
Lávai Tollagi

Kedzete 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kedd, 1901. február hó 19-én.

1848. A szabadságharc története.

Irtá: Hentaller Lajos.

Kedzete 1/8 óraker.

FOLIES CAPRICE.

Tüneményes! Szenczáció!

Trio Arcella.

11 óraker:

„Gebrüder Zifferblatt“

Bohózat Leitner H.-től. — Személyek:
Oblatt) vidéki kereskedők Schönberg
Naschitz) Rotz
Zifferblatt Róza) sögornők Ferenczy
Zifferblatt Fanny) Schindlerné
Zwetschenstiel Salome, baba és
masszinő Weissné
Szabadvári) gigerlik Steinhart
Vörösnázi) Ormai
Bírósgai végrehajtó Pfeiffer
beesűs Peterdi
Kati, cseléd Bayer
A tejes-ember Eonten
Egy flakeros Juhász
Egy betszolga Jaulus
Történik Zifferblattoknál.

Előszór: 10 óraker

„Fogat-fogért.“

Eredeti magyar bohózat. Irtá egy fogász. Rendező Rott S.

9 óraker: 9 óraker:

Ungekehrt heisst auch gefahren.

Bohózat.

Cigányzene reggeli 5 óráig a pompás

télikertben.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztáryitás 7-ker. Kedzete 8-ker.

Február havi második felében új műsor

szenczációk sikere.

AZ 5 LORRISONS

amerikai női szépségek, egész új ének és táncok.

Eredeti! Fenomenális!

MISTER RITSCH

kéborló a bioklín.

LA ET DO Lisette Luiza k. a.

francia duettisták. német énekesnő.

Jules Angelo

előszór csoporttal és óriás domborművel.

Eredeti! Kómikus!

Az átváltozó művész.

Bohózat 1 felvonásban. Armin József.

Ugymint az összes műrök.

Jegyek elővételben kaphatók Weisz A. nagytűzsdé-

jében, Károly-körút 26., 10. sz. Andrássy-ut 26. és

38. sz. alatt ugymint a Somossy Mulató pénztárnál.

Rendkívüli meglepetést

Echo Fonograf társaság

Budapest, Andrássy-ut 27.

Hírves énekművészek és művésznők hangját díjmentesen vesszük fel. — Nagy rakidat tartunk: Echo-fonografokból, művészi hangfelvételek, 60 korona. Arany- és koncert-fonografok, műbéli vendéglők és kávék számára. Saját ének- és zenefeltevételeinkkel senki sem versenyezhet. Angol, francia, olasz és német felvételek.

Fonografunkat a Nem. vallás- és közoktatásiügyi Miniszterium az iskoláknak bocsátására ajánlotta.

Kivántra prospektus és hangjegyzéket küldünk.

Echo Fonograf társaság

Budapest, VI., Andrássy-ut 27. szám.

Influenza

ellen a legbiztosabb óvszer a

valódi szerémségi

ó-zarda szilvórium.

Ára nagy pezsgő üvegben ... 1 frt 50 kr.

pintes üvegben ... 2 , 50 „

Kapható:

ÉDER ANTAL GYULA

Zárda különl. fővárosban, IV. Zoltán-utca 2. (Alap. 1846.)

4 üveg rendeléménytől kezdve csomagolás nem számítatik fel.

Nagy

mű- és ékszerárverés

BÉCSBEN.

Eladatnak gyönyörű és nagyértékű éksze-

rek és értéktárgyak, gobelinek, festmények és

néhány régiség egy osztrák arisztokrata

hölgy tulajdonából.

Az Árverés Bécsben, 1901. február 25-én, hét-

főn és a rákövetkező napokon a cs. kir. kertészeti-

társaság felső tərbőben tartatik meg.

Nyilvánosan megtekintethető 22-től (péntek) be-

járásig 24-ig (vasárnap). Katalógusok és egyéb fel-

világosítások alulírott két megbízottól kaphatók.

C. Worliczek C. J. Wawra

felelősködött ékszerbecslés művés

Bécs, I. Spiegelgasse 14. Bécs, I. Dorotheergasse 14.

Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület

gyorsíró tanfolyamán öv. Moseyné Bányai

Amanda okl. tanítónő vezetése alatt magyar

levelező-, vita- és német kurzusok kezdő-

nek. A REMINGTON-gépirás és azon gyorsí-

rási tanfolyamokra feltekerőket korlátolt

számban felvesz

Glogowski és Társa

Érszékelt 16. szám.

Külön német vitagyorsí-

rási tanfolyamok hölgyek

és urak részére az irodai órák

után.

Prospektus ingyen. E hird. megjel. minden kedden.

Arany-vulkanit-fogorvosok.

A legideálisabb foghelyettesítő. Saját legújokéle-

tebb módszer szerint gyárt. Hírves. Szenczációk

len fogor. miert kevesebb váltakoztat. Egy fog 5 frt

(fogorvosoknak 4 frt.) Kaucsok fogorvosban 2 frt egy

fog (fogorvosoknak 1 20 frt.) Fogzáras (csonal) 1 30

frt. Aranyfogzás 4 frtől kezdve. Aranykorona 12 frt.

Hidfogak (nyelmező nélkül) aranyban 5 forint.

PITZYLE fogorvos

Budapest, IV., Kosuth-Lajos-utca 10. lételemet.

(Bel- és külföldi oklevél. Hírves. fogorvosok, mini

dr. Chejfeit, Fedotst stb. volt első assistense. Rendel:

101 9-6-ig.

2-ik műtérmet Temesvározt. Vezetője: Dr. Senwenk.

Legszébb Legjobb Legelőszöb

PAP... PAP... PAP...

1 öszeszajtható vaságy 3 db

kivehető matraccal — 10.—

1 lengörli matrac — 1.80

1 szőnyeg prima — 2.80

1 szőnyeg prima — 3.40

1 szőnyeg prima — 3.80

1 szőnyeg prima — 4.80

1 szőnyeg prima — 5.80

1 szőnyeg prima — 6.80

1 szőnyeg prima — 7.80

1 szőnyeg prima — 8.80

1 szőnyeg prima — 9.80

1 szőnyeg prima — 10.80

1 szőnyeg prima — 11.80

1 szőnyeg prima — 12.80

1 szőnyeg prima — 13.80

1 szőnyeg prima — 14.80

1 szőnyeg prima — 15.80

1 szőnyeg prima — 16.80

1 szőnyeg prima — 17.80

1 szőnyeg prima — 18.80

1 szőnyeg prima — 19.80

1 szőnyeg prima — 20.80

1 szőnyeg prima — 21.80

1 szőnyeg prima — 22.80

1 szőnyeg prima — 23.80

1 szőnyeg prima — 24.80

1 szőnyeg prima — 25.80

1 szőnyeg prima — 26.80

1 szőnyeg prima — 27.80

1 szőnyeg prima — 28.80

1 szőnyeg prima — 29.80

1 szőnyeg prima — 30.80

Olcsó operák

szongorára 2 képre.

Auber. Portiél néma 1.80

Kömlves és Lakatos 1.80

Boothoven, Fidelio ... 1.80

Egmont ... 1.80

Bellini, Norma ... 1.80

Alvares ... 1.80

Puritana ... 1.80

Bolajdu, Fehér nő ... 1.80

Donizetti, Lucia ... 1.80

Leopold ... 1.80

Ered leánya ... 1.80

Flotot, Mártha ... 3.80

Stradella ... 3.80

Halévy, Zsidónak lakodalmá ... 3.80

Handl, Messia ... 3.80

Haydn, Teremtés ... 3.80

A négy évszak ... 1.80

Horvát, Zampa ... 2.40

Kreutzer, Granadai éj ... 2.40

szállás ... 1.80

Loitris, Caszár és ács ... 2.40

Fegyvervezetés ... 2.40

Vadász ... 2.40

Mendelsohn, Szentivánéji ... 1.80

Alom ... 1.80

Meyerbeer, Órágy Róbert ... 4.50

Hugonották ... 4.50

Proféta ... 4.50

Afrika nő ... 3.80

Mozart, Don Juan ... 1.80

Figurák lakodalmá ... 1.80

Titus ... 1.80

Várzsfuvala ... 1.80

Nicolai, Windsor vig nó ... 1.80

Serlita ... 1.80

Schumann, Faust ... 3.80

Verdi, Rigoletto ... 4.80

Tevéd nő ... 4.80

Wagner, Parsifal ... 1.80

Weber, Húrós vadász ... 1.80

Oberon ... 1.80

Preziosa ... 1.80

Két koronán felül megrende-

lések utánvéttel is eszközölhet-

nek. Kisebb rendeléseknél az

összeg és 20 fill. portoköltésg

előre küldendő.

Kapitány Lampel Róbert (Wo-

dianer F. és Fiai) és. és kir.

udvari könyv- és zenemű-ke-

reskedésében Budapest, And-

rásy-ut 21. sz.

Minden háznak!

18 K.

feltűnően má-

skulák a prak-

tikus kézirató-

gép „The Ju-

vel“, varr-mű-

velő, amely az

előző géptől

akkor vastag v.

akár, a leg-

erősebb pozí-

ció, mint az elő-

ző géptől, oly töké-

letesen mint a nagy varrógép-

ves- és seelből teljesen elő-

állítja. Finomra csiszolva, fo-

gaskerékű fordítólal

